

Obec Vyšný Medzev

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Časť rozvojová stratégia

Všetky práva, predovšetkým autorské právo tohto dokumentu sú chránené autorským zákonom. Všetky práva sú vyhradené, najmä právo na kopírovanie, distribúciu a preklad. Žiadna časť nesmie byť akoukoľvek formou (tlačou, fotokópiou, elektronickým alebo iným spôsobom) bez predchádzajúceho písomného súhlasu organizácie EuroKONZULT Slovakia, n. o. reprodukována alebo s použitím elektronického off-line systémov ukladaná do pamäti, spracovaná či šírená.

OBSAH:

1	ÚVOD	5
1.1	Charakteristika programu	5
1.2	Výklad pojmov.....	6
2	EKONOMICKÉ A SOCIÁLNE VÝCHODISKÁ	11
2.1	Sociálno-ekonomická analýza	11
2.2	Analýza realizovaných opatrení	11
2.2.1	Technická infraštruktúra	11
2.2.2	Občianska vybavenosť a sociálne služby.....	12
2.2.3	Obyvatelia a návštevníci	12
2.2.4	Podnikanie, výroba a cestovný ruch	13
2.2.5	Iné opatrenia.....	13
2.3	Analýza SWOT	13
2.4	Vízia obce	14
2.5	Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja	15
3	ROZVOJOVÁ STRATÉGIA.....	17
3.1	Strategické ciele a rozvojové osi	18
3.2	Popis rozvojových osí	19
	Zvýšenie pripravenosti obce Vyšný Medzev na čerpanie z fondov EÚ	19
	Nárast regionálnej konkurencieschopnosti obce Vyšný Medzev	19
	Zlepšenie životného prostredia a environmentálnej infraštruktúry.....	20
	Rozvoj priemyslu a služieb s využitím miestneho potenciálu	21
	Znižovanie nezamestnanosti a sociálna inklúzia.....	22
3.3	Popis rozvojových osí a zoznam indikatívnych aktivít	23
	Rozvojová os 1 Zvýšenie pripravenosti obce Vyšný Medzev na čerpanie z fondov EÚ	23
	Rozvojová os 2 Nárast regionálnej konkurencieschopnosti obce Vyšný Medzev	24
	Rozvojová os 3 Zlepšenie životného prostredia a environmentálnej infraštruktúry.....	26
	Rozvojová os 4 Rozvoj priemyslu a služieb s využitím miestneho potenciálu	27
	Rozvojová os 5 Znižovanie nezamestnanosti a sociálna inklúzia	28
3.4	Akčný plán	30
3.4.1	Súlad rozvojových osí a priorít so strategickými rozvojovými dokumentmi	32
	Národný strategický referenčný rámec SR na roky 2007-2013	32
	Rozvojový plán Slovensko - Východ.....	36
	Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja	37
4	IMPLEMENTAČNÁ STRATÉGIA	45
4.1	Finančný plán	45

4.1.1	Rozdelenie financií na programové obdobie	45
4.1.2	Rozdelenie financií na priority a opatrenia	46
4.2	Zabezpečenie realizácie	46
4.2.1	Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie	46
4.2.2	Harmonogram realizácie	47
5	VYPRACOVANIE.....	48
5.1	PodĎakovanie	49

1 Úvod

Vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja (ďalej „PHSR“) vyplýva zo zákona NR SR č. 351/2004 (503/2001) Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Hlavnými cieľmi tejto podpory je zabezpečiť vyvážený hospodársky a sociálny rozvoj SR, odstrániť alebo zmierniť rozdiely v úrovni hospodárskeho a sociálneho rozvoja regiónov, zabrániť vzniku nových oblastí s nízkou ekonomickou výkonnosťou a životnou úrovňou obyvateľov a trvalo udržať hospodársky a sociálny rozvoj regiónov.

Tento program tiež rešpektuje zásady regionálnej politiky SR a Európskej únie.

Je to strednodobý programový dokument, ktorý obsahuje najmä:

- analýzu hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja, environmentálneho rozvoja a rozvoja kultúry regiónu, hlavné smery jeho vývoja, ustanovenie cieľov a prvoradých potrieb;
- úlohy a prvoradé potreby v rozvoji hospodárstva a podnikateľského prostredia, ľudských zdrojov, výskumu a vývoja, medzištátnej, cezhraničnej a medziregionálnej spolupráci, cestovného ruchu, sociálnej infraštruktúry, technickej infraštruktúry, verejných prác, kultúry, občianskej vybavenosti a služieb, životného prostredia, efektívneho využívania prírodných zdrojov;
- návrh finančného a administratívneho zabezpečenia.

1.1 Charakteristika programu

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je spracovaný do roku 2013 s výhľadom do roku 2016. Predstavuje súbor opatrení navrhnutých na oživenie hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, ktorý bude na základe ročného vyhodnotenia priebežne aktualizovaný a dopĺňovaný.

Skladá sa z nasledovných častí:

- úvod – charakterizuje samotný PHSR, základné dokumenty podpory regionálneho rozvoja pre obdobie 2007-2013, ako aj popis a víziu obce na nasledujúce roky;
- ekonomické a sociálne východiská – jedná sa o prvý krok prípravy strategického rozvojového dokumentu. Jej výsledky predstavujú nevyhnutný predpoklad pre definovanie rozvojovej stratégie. Skladá sa zo sociálno-ekonomickej analýzy, analýzy realizovaných opatrení, analýz SWOT a identifikácii kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja;
- sociálno-ekonomická analýza – popisuje a charakterizuje hlavné sociálno-ekonomické súvislosti vývoja a zameriava sa predovšetkým na rozvojový potenciál a ľudské zdroje (prírodné zdroje a ľudské zdroje), ekonomické zdroje a materiálne a fyzické zdroje (občianska vybavenosť a vzdelávanie). V rámci PHSR Obce Vyšný Medzev táto analýza tvorí jeho samostatnú prílohu;
- analýza realizovaných opatrení – popisuje reálne skúsenosti pri implementácii programov rozvoja. Vyhodnocuje doterajšiu efektívnosť a účinnosť podpory, kritické faktory a identifikuje opatrenia na zvýšenie efektívnosti realizácie procesov strategického plánovania predovšetkým v procese monitorovania a hodnotenia.
- SWOT analýza – analyzujú sa silné a slabé stránky súčasného stavu, pričom sa jedná o vnútorné prostredie a tiež sú analyzované príležitosti a ohrozenia budúceho rozvoja z hľadiska vonkajšieho prostredia;

- určenie kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja – je dané nevyhnutnosťou zabezpečenia čo najvyššej adresnosti rozvojového dokumentu. Vychádza z analýz SWOT a spresňuje smerovanie podpory;
- Stratégia rozvoja – určuje programovú štruktúru pre dané programovacie obdobie. Programovú štruktúru tvoria ciele a priority, ktoré nadväzujú na všetky typy programových dokumentov a opatrenia, a aktivity, ktoré sú koherentné (neprekrývajú sa);
- finančný plán – popisujú ho finančné tabuľky, ktoré vyjadrujú rozdelenie financií podľa programovacieho obdobia a podľa priorít a opatrení;
- zabezpečenie realizácie – popisuje inštitucionálne a organizačné zabezpečenie, opatrenia na realizáciu programu a taktiež princípy a fungovanie systému monitorovania a hodnotenia. Súčasťou je aj harmonogram realizácie činností v časovej osi horizontu programu.

1.2 Výklad pojmov

Európska únia – je politické a ekonomické zoskupenie 27 demokratických štátov s 475 mil. obyvateľov, ktoré sa dobrovoľne spojili do tohto zoskupenia na dosiahnutie spoločných cieľov a jednoty v Európe pomocou jednotnej zahraničnej a vnútornej politiky. Európska únia však nie je dnes konečnou formou integrácie a bude sa ďalej rozširovať, tak ako sa budú vytvárať podmienky pre toto rozširovanie v samotnej EÚ, ako aj v štátoch, ktoré budú do EÚ vstupovať.

Cieľ Konvergencia – jeden z troch cieľov kohéznej politiky EÚ na programové obdobie 2007-2013 financovaný z KF, ERDF a ESF. Cieľ Konvergencia financovaný z ERDF a ESF sa sústreďuje na regióny NUTS 2, ktorých hrubý domáci produkt na obyvateľa v parite kúpnej sily (HDP/obyv. v PKS), vypočítaný na základe disponibilných údajov za tri posledné roky pred prijatím nariadenia, nedosiahne 75 % priemeru rozšírenej EÚ – čo je v prípade SR celé jej územie s výnimkou bratislavského kraja. Cieľ Konvergencia financovaný z KF pokryje členské štáty, ktorých hrubý národný dôchodok (HND) v parite kúpnej sily, vypočítaný na základe disponibilných údajov za tri posledné roky pred prijatím nariadenia, nedosiahne 90 % priemeru EÚ, a ktoré majú konvergenčný program – tieto kritériá SR spĺňa. Tento cieľ je zameraný na urýchlenie štrukturálnej konvergenčnej oprávnených regiónov a koncentruje sa na skvalitnenie podmienok rastu a zamestnanosti vďaka investíciám do fyzických a ľudských zdrojov; inovácií a spoločnosti založenej na vedomostiach; adaptabilnosti na hospodárske a sociálne zmeny; ochranu životného prostredia; administratívnu efektívnosť (článok 3 všeobecného nariadenia).

Cieľ Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť – jeden z troch cieľov kohéznej politiky EÚ na programové obdobie 2007-2013 financovaný z ERDF a ESF. Oblasti oprávnené na financovanie zo štrukturálnych fondov v rámci cieľa Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť, sú tie oblasti, na ktoré sa nevzťahuje cieľ konvergencia (článok 6 všeobecného nariadenia) – čo je v prípade Slovenska Bratislavský kraj. Tento cieľ je s výnimkou najmenej rozvinutých regiónov zameraný na posilnenie konkurencieschopnosti a príťažlivosti regiónov, ako aj zamestnanosti predvídaním hospodárskych a sociálnych zmien vrátane zmien spojených s otvorením trhu prostredníctvom inovácie a podpory znalostnej spoločnosti, podnikania, ochrany a zlepšovania životného prostredia a zlepšovania dostupnosti, prispôsobivosti pracovníkov a podnikov, ako aj rozvojom trhov práce na princípe sociálnej inklúzie (článok 3 všeobecného nariadenia).

Cieľ Európska územná spolupráca – jeden z troch cieľov kohéznej politiky EÚ na programové obdobie 2007-2013 financovaný z ERDF. Tento cieľ je zameraný na posilnenie cezhraničnej spolupráce prostredníctvom spoločných miestnych a regionálnych iniciatív, posilnenie

nadnárodnej spolupráce prostredníctvom činností prispievajúcich k integrovanému územnému rozvoju napĺňajúcemu priority Spoločenstva a posilnenie medziregionálnej spolupráce a výmeny skúseností na príslušnej územnej úrovni (článok 3 všeobecného nariadenia). Cieľ Európska územná spolupráca je v prípade cezhraničnej spolupráce oprávnený pre pohraničné regióny NUTS 3 – vo všeobecnosti do 150 km; v prípade nadnárodnej spolupráce – nadnárodné oblasti (zoznam bude stanovený EK neskôr) v prípade medziregionálnej spolupráce a výmeny skúseností – územie celého Európskeho spoločenstva.

Disparity – sú hlavné prekážky, bariéry, ktoré je nutné prekonať, aby bol dosiahnutý cieľ stratégie. Sú výsledkom syntézy identifikovaných slabých stránok a ohrození, uvedených v SWOT analýze.

Efektívnosť – pomer medzi finančným vstupom a dosiahnutým výstupom, výsledkom, a/alebo dopadom.

Európsky fond regionálneho rozvoja (ERDF) – finančný nástroj štrukturálnej a regionálnej politiky EÚ, ktorý prispieva k financovaniu pomoci na posilnenie ekonomickej a sociálnej súdržnosti odstraňovaním regionálnych rozdielov cestou podpory rozvoja a štrukturálneho prispôsobenia sa regionálnych ekonomík. Zahŕňa aj adaptáciu upadajúcich priemyselných regiónov a zaostávajúcich regiónov a podporu cezhraničnej, nadnárodnej a medziregionálnej spolupráce (článok 2 nariadenia o ERDF).

Európsky sociálny fond (ESF) – finančný nástroj štrukturálnej a regionálnej politiky EÚ prispievajúci k napĺňaniu priorít EÚ ako posilňovanie ekonomickej a sociálnej súdržnosti zlepšovaním podmienok pre zamestnanosť a tvorbu pracovných príležitostí, podporou vyššej úrovne zamestnanosti a väčšieho počtu a lepších pracovných miest. A to cestou podpory politik členských krajín s cieľom dosiahnuť plnú zamestnanosť, kvalitu a produktivitu práce, propagovať sociálne začleňovanie (inklúziu), vrátane prístupu znevýhodnených ľudí k práci, a znižovať národné, regionálne a miestne rozdiely (článok 2 nariadenia o ERDF).

Faktory rozvoja – predstavujú hlavné impulzy, ktorých využitie, vedie k zmierňovaniu identifikovaných disparít. Faktory rozvoja môžu predstavovať existujúce, alebo budúce impulzy.

Inovačné póly rastu – sú tvorené definovanými centrami osídlenia (krajské mestá, mestá sídiel okresných a obvodných úradov) a časťou území ťažísk osídlenia prvej a druhej úrovne (súčasťou týchto ťažísk sú okrem vyššie spomínaných centier osídlenia aj niektoré centrá, ktoré sú označované ako kohézne póly rastu) v súlade s Koncepciou územného rozvoja SR.

Kohézne póly rastu – sú tvorené definovanými centrami osídlenia kohézneho významu v príslušnom území. Plnia niektoré funkcie vyššieho významu aj pre priľahlé obce. Sú v nich sústredené rozhodujúce zariadenia lokálneho významu. Sú to predovšetkým centrá, ktoré plnia už v súčasnosti niektoré funkcie vyššieho významu aj pre priľahlé obce, a ktoré spĺňajú dobré lokalizačné faktory s dostupnosťou priľahlých obcí.

Kohézny fond – finančný nástroj kohéznej politiky EÚ na účely posilnenia hospodárskej a sociálnej súdržnosti Spoločenstva v záujme podpory trvalo udržateľného rozvoja (čl. 1 nariadenia o KF). Oprávnené na financovanie z KF sú tie členské štáty, ktorých HND na obyvateľa v PPS vypočítané na základe údajov Spoločenstva za posledné tri dostupné roky je nižší ako 90 % priemeru Spoločenstva (čl. 5 všeobecného nariadenia).

Marginalizované rómske komunity – koncentrácie Rómov, ktorí trpia vysokou mierou sociálnej exklúzie a deprivácie.

Národný strategický referenčný rámec – v zmysle legislatívy (nariadení) Európskej únie každý členský štát predkladá pred začiatkom programového obdobia Európskej komisii vlastný rámcový programový dokument, Národný strategický referenčný rámec. Tento dokument

predstavuje referenčný nástroj na prípravu programovania fondov. Stanovuje národné priority, ktoré budú spolufinancované zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu v programovom období 2007-2013 v nadväznosti na Strategické usmernenia Spoločenstva, ktoré definujú rámce pre intervencie fondov na európskej úrovni. Zabezpečuje, že pomoc z fondov bude využitá v súlade so Strategickými usmerneniami Spoločenstva. Taktiež určí prepojenie medzi prioritami Spoločenstva na jednej strane a Národným programom reforiem na druhej strane. Návrh všeobecného nariadenia Rady, čl. 25, ods. 3 dáva členskému štátu na výber, či začleniť cieľ Európska územná spolupráca do NSRR. NSRR musí povinne obsahovať iba cieľ konvergencia a cieľ Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť.

NATURA 2000 – je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a jej hlavným cieľom je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre EÚ ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii.

Operačný program – dokument predložený členským štátom a prijatý Komisiou, ktorý určuje stratégiu rozvoja pomocou jednotného súboru priorít, na dosiahnutie ktorých sa bude žiadať pomoc z niektorého fondu alebo v prípade cieľa konvergencia z Kohézneho fondu a ERDF (článok 2 všeobecného nariadenia).

Pamäťové a fondové inštitúcie – inštitúcie zaoberajúce sa uchovávaním, ochranou a sprístupňovaním spoločenského poznania, poznatkov o kultúrnom dedičstve, umení a kultúre, jedinečných informácií a predmetov odbornej a laickej verejnosti. Medzi pamäťové a fondové inštitúcie patria archívy, knižnice, múzeá, galérie, pracoviská pre ochranu pamiatkového fondu, špecializované ústavy, špecializované odborné pracoviská v oblasti kultúry, vysoké školy, Slovenská akadémia vied, organizácie pre správu a ochranu autorských práv a organizácie na ochranu duševného a priemyselného vlastníctva.

Póly rastu – sú charakteristické prítomnosťou expandujúcich odvetví umiestnených v urbanizovanej oblasti, vyvolávajúce zmeny v ekonomických aktivitách lokalizovaných v zóne svojho vplyvu, ktoré sa prejavujú vo vyššej ekonomickej výkonnosti a konkurencieschopnosti daného územia v porovnaní s ostatnými územiami v regióne. Najvýznamnejšie (najväčšie) póly rastu determinujú vývoj výkonnosti a konkurencieschopnosti okrem úrovne regiónu aj na úrovni celého národného hospodárstva.

Princípy regionálnej politiky – základných princípov je päť a sú definované nasledovne:

Partnerstvo – všetci partneri (vláda, regionálne aj miestne subjekty, podniky, zástupcovia univerzít, nevládne organizácie atď.) sa majú aktívne podieľať na plánovaní a realizácii investícií ako aj na všetkých ostatných projektoch.

Subsidiarita – rozhodovanie bude prebiehať na najnižšej praktickej úrovni. Národné rozvojové dokumenty sú schvaľované Komisiou v Bruseli, ale koncipované a spravované sú národnými a regionálnymi orgánmi členskej krajiny.

Programovanie – všetky projekty musia zapadať do ucelenej niekoľkoročnej stratégie. EÚ kladie dôraz na komplexné posúdenie a riešenie problémových regiónov. A z toho dôvodu sú pre jednotlivé regióny spracovávané operačné programy, ktoré vyhodnocujú silné a slabé stránky regiónov a navrhujú spôsob riešenia problematických oblastí.

Doplnkovosť – peniaze fondov sú pridávané ku štátnemu rozpočtu, ale nenahradzujú ho. Štátne výdaje musia zostať na rovnakej úrovni ako predtým. Očakáva sa štátny príspevok na každý projekt. Na projekty, ktoré patria do kategórie Cieľa Konvergencia bude Európska únia prispievať maximálne 75 % z ich ceny.

Koncentrácia – fondy sa budú sústreďovať do najproblémovnejších regiónov a na realizáciu najdôležitejších opatrení. Cieľom rozhodne nie je realizácia malých projektov, ktoré nemôžu zaistiť požadovaný rozvojový efekt.

Prioritná os – jedna z priorit stratégie v operačnom programe, ktorá sa skladá zo skupiny navzájom súvisiacich operácií s konkrétnymi, merateľnými cieľmi. Prioritná os operačného programu sa rovná jednej konkrétnej strategickej/špecifickej prioritě stratégie Národného strategického referenčného rámca SR na roky 2007-2013

Regionálne členenie – Európska únia bola systematicky rozdelená na štatistické oblastné jednotky NUTS. Existuje celkom päť úrovní NUTS. V prípade Slovenskej republiky je toto delenie nasledovné:

- NUTS I – Slovenská republika,
- NUTS II – Región Bratislava, Región Západ, Región Stred, Región Východ (Košický a Prešovský kraj);
- NUTS III – kraje,
- NUTS IV – okresy,
- NUTS V – sídla.

Riadiaci orgán: jeden alebo viac vnútroštátnych, regionálnych alebo miestnych orgánov či subjektov menovaných členskými štátmi pre účely riadenia podpory zo štrukturálnych fondov. Stanovuje sa riadiaci orgán pre každý operačný program a iniciatívy ES.

Sprostredkovateľský orgán – každý orgán alebo verejnoprávny orgán alebo súkromný subjekt, ktorý koná pod vedením riadiaceho (sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom) alebo certifikačného orgánu (sprostredkovateľský orgán pod certifikačným orgánom) alebo ktorý vykonáva povinnosti v mene takéhoto orgánu vo vzťahu k príjemcom vykonávajúcim operácie.

Štrukturálne fondy EÚ – sú nástroje regionálnej politiky, prostredníctvom ktorých plynú finančné prostriedky, vyčlenené v rámci regionálnej politiky, do členských štátov. Napomáhajú riešiť dlhodobé problémy. Používajú sa v úzkej spolupráci členských štátov a regionálnych orgánov k podpore hospodárskeho vývoja tak, aby zmenšili rozdiely medzi regiónmi a sociálnymi skupinami. Štrukturálne fondy sú štyri (Európsky fond regionálneho rozvoja – ERDF, Európsky sociálny fond – ESF, Kohézny fond – KF). Európsky poľnohospodársky podporný a záručný fond – EAGGF, Finančný nástroj pre riadenie rybolovu – FIFG) boli vyňaté zo ŠF.

Trvalo udržateľný rozvoj – taký rozvoj, ktorý umožňuje uspokojovanie potrieb súčasných generácií bez toho, aby boli ohrozené nároky budúcich generácií na uspokojovanie ich potrieb. TUR zahŕňa zložky: ekonomickú, sociálnu a environmentálnu.

Ciele Programu – popisujú stav, ktorý chceme v určitom časovom horizonte dosiahnuť. Vyjadrujú určitý zámer ako riešiť problémy a smerovanie rozvojových aktivít (nie však aktivity samotné).

Priorita Programu – jeden z hlavných zámerov stratégie prijatej do tohto programu.

Opatrenia Programu – prostriedok, pomocou ktorého sa v priebehu niekoľkých rokov realizuje priorita definovaná v programovacom dokumente.

Aktivita programu – konkrétne činnosti, postupy a projekty, ktorými sa realizuje rozvojová stratégia.

2 Ekonomické a sociálne východiská

Pri príprave programového dokumentu regionálneho rozvoja je prvým krokom analýza ekonomických a sociálnych východísk. Jej výsledky predstavujú nevyhnutný predpoklad pre zadefinovanie stratégie regionálneho rozvoja obce.

Na úrovni obce sa proces analýzy vecne delí na 4 fázy. Výstupom týchto fáz je: sociálno-ekonomická analýza, analýza realizovaných opatrení, analýza SWOT a identifikácia kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja.

2.1 Sociálno-ekonomická analýza

Analýza ekonomického a sociálneho prostredia je spracovaná v súlade s metodikou MVRR SR a jej súčasťou je:

- úvod (vymedzenie územia, základná charakteristika regiónu)
- prírodné zdroje a podmienky (geológia, odpady, pôda, lesy, voda, chránené oblasti)
- kultúrne a historické zdroje (historické zdroje a pamiatky, kultúrne zdroje)
- ľudské, spoločenské zdroje a inštitúcie (demografické charakteristiky, vierovyznanie, národnostné a etnické skupiny a ich vzájomné postavenie, stupeň a druh vzdelania, školstvo, poradenstvo a vzdelávanie dospelých, úroveň informatizácie – prístup verejnosti, verejné inštitúcie, postoje, názory, potreby a problémy obyvateľov)
- materiálne zdroje (bývanie a bytový fond, technická infraštruktúra, komunikačná infraštruktúra, infraštruktúra voľného času, spoločenské zariadenia)
- ekonomické využitie zdrojov (ekonomické sektory, ich zastúpenie, odvetvia v sektoroch, podnikateľská sféra – primárny sektor, prvovýroba, sekundárny sektor, spracovanie a terciálny sektor – služby, významnejšie zdroje zamestnania mimo regiónu, zamestnanosť, bankový a iný finančný sektor, služby pre podnikateľov)

2.2 Analýza realizovaných opatrení

2.2.1 Technická infraštruktúra

Obec v období rokov 2001-2006 realizovalo opatrenia, ktoré sú bližšie popísané v Tab. 1. Realizovala spolu 3 projekty na rekonštrukciu vodovodu Lucia Baňa, obec sa plynofikovala a vybudovala obecnú splaškovú kanalizáciu. Na tieto aktivity vynaložila spolu 23 360 000,- Sk.

Projekt/aktivita	Rok	Suma v Sk	Zdroj financovania
rekonštrukcia vodovodu Lucia Baňa	2001	1 000 000	vodohospodársky fond
rekonštrukcia vodovodu Lucia Baňa	2001	240 000	vlastné zdroje
rekonštrukcia vodovodu Lucia Baňa	2005	2 500 000	vlastné zdroje
plynofikácia obce	2003	-	ŠR, SPP
obecná splašková kanalizácia	2006	23 000 000	VVS a. s. Košice, environ. fond, vlastné zdroje

Projekt/aktivita	Rok	Suma v Sk	Zdroj financovania
rekonštrukcia fontány	2006	360 000	vlastné zdroje
Spolu	-	23 360 000	vlastné zdroje, vodohospodársky zdroj národné zdroje

Tab. 1 Realizované opatrenia v oblasti technickej infraštruktúry

2.2.2 Občianska vybavenosť a sociálne služby

Obec v období 2001-2006 realizovala projekty najmä na rekonštrukciu, a to rekonštrukciu obecného úradu, klubu dôchodcov a spoločenských priestranstiev. V spolupráci s neziskovou organizáciou a finančnou podporou FSR zabezpečila chod komunitného centra. Na tieto opatrenia vyložila spolu 3 560 000,- Sk.

Projekt/aktivita	Rok	Suma v Sk	Zdroj financovania
rekonštrukcia budovy Obecného úradu (strecha)	2001	1 000 000	vlastné zdroje
rekonštrukcia budovy obecného úradu	2004	1 500 000	vlastné zdroje
rekonštrukcia klubu dôchodcov, nádvorie, WC, altánok	2006	800 000	vlastné zdroje
tenisový kurt	2005	260 000	vlastné zdroje
komunitný sociálny pracovník	2006	-	EuroKONZULT, FSR
Spolu	-	3 560 000	vlastné zdroje Fondy EÚ

Tab. 2 Realizované opatrenia v oblasti občianskej vybavenosti a sociálnej služby

2.2.3 Obyvatelia a návštevníci

Aktivity, ktoré realizovala Obec Vyšný Medzev pre obyvateľov a návštevníkov popisuje Tab. 3. Pri týchto aktivitách išlo prevažne o sociálne palivo pre dôchodcov, poskytnutie internetových služieb pre verejnosť a výchova marginalizovaných detí. Na tieto opatrenia vyčlenila vlastné finančné zdroje vo výške 320 000,- Sk.

Projekt/aktivita	Rok	Suma v Sk	Zdroj financovania
soc. palivo pre dôchodcov	2000	100 000	vlastné zdroje
soc. palivo pre dôchodcov	2001	100 000	vlastné zdroje
soc. palivo pre dôchodcov	2002	120 000	vlastné zdroje
internet pre verejnosť	2006	-	-
soc. palivo pre dôchodcov	2006	-	-
obecné dni	2006	-	-
výchova marginalizovaných detí	2006	-	-
Spolu	-	320 000	vlastné zdroje

Tab. 3 Realizované opatrenia pre občanov a návštevníkov

2.2.4 Podnikanie, výroba a cestovný ruch

Obec realizovala v tejto oblasti aktivity, ktoré sú bližšie rozvádzané v Tab. 4.

Projekt/aktivita	Rok	Suma v Sk	Zdroj financovania
Penzión SOKOL	2005		holandský podnikateľ
majstrovstvá SR v Enduro	2006		
celoslovenský zraz turistov	2006		

Tab. 4 Realizované opatrenia v oblasti podnikania, výroby a cestovného ruchu

2.2.5 Iné opatrenia

Opatrenia v tejto oblasti rozoberá Tab. 5.

Projekt/aktivita	Rok	Suma v Sk	Zdroj financovania
klub paličkovanej čipky			vlastné zdroje
klub paličkovanej čipky - výstavy			

Tab. 5 Realizované iné opatrenia

2.3 Analýza SWOT

Je založená na kombinácií:

- interného prostredia:
  - silných stránok obce (strengths) – pozitívne vnútorné podmienky, ktoré umožňujú obci získať prevahu;
  - slabých stránok obce (weaknesses) – negatívne vnútorné podmienky, ktoré môžu viesť k nižšej konkurencieschopnosti. Nedostatkom môže byť absencia dôležitých zdrojov alebo nejakej schopností;
- externého prostredia – je potrebné vychádzať z podmienok makroprostredia a mikroprostredia:
  - príležitosti okolia (opportunities) – súčasné alebo budúce podmienky v prostredí, ktoré sú priaznivé súčasným alebo potenciálnym výstupom v obci. Príležitosti sú vo väčšine chápané ako príležitosti, ktoré pomôžu obci neutralizovať hrozby, jednak ako vlastné rozvojové príležitosti vyplývajúce z charakteru okolia.
  - hrozieb okolia (threats) – súčasné alebo budúce podmienky v prostredí, ktoré sú nepriaznivé pre súčasné alebo budúce výstupy.

SWOT ANALÝZA OBEC VYŠNÝ MEDZEV	
Silné stránky: <ul style="list-style-type: none"> • blízko NP Slovenský Kras • vtáacie územie • 2400 ha lesa majetkom obce • množstvo lesnej zveri • množstvo lesných plodov (huby, čučoriedky, jahody, maliny) 	Slabé stránky: <ul style="list-style-type: none"> • les veľmi vyťažovaný • v obci nie je píla • neexistujúci výkup plodín • množstvo odpadu po ťažbe • prestárle obyvateľstvo • množstvo občanov v hmotnej núdzi

SWOT ANALÝZA OBEC VYŠNÝ MEDZEV	
<ul style="list-style-type: none"> • veľa spoločenských organizácií • aktivita klubov a združení • obyvatelia nemecky hovoriaci • obecný podnik lesov • holandský podnikateľ • zásobovanie drevom • hydinová farma • spracovanie kovov 	<ul style="list-style-type: none"> • veľa občanov pracujúcich v zahraničí • nízka cena dreva • odpad po ťažbe • len jeden obchod pre obyvateľov • slabá kúpyschopnosť
<p>Príležitosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spracovanie dreva na výrobky • štiepkovanie odpadu • výkup lesných plodov • využitie nového stavebného obvodu a prilákanie rodín • investor na spracovanie dreva • využitie prírodných zdrojov 	<p>Ohrozenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • znižujúci sa dopyt po dreve • motokrosový jazdci v lese • zber plodov pre účely špekulantov • neriešenie situácie marginalizovaných skupín • odchod mladých občanov do zahraničia • žiadne pracovné príležitosti v obci a okolí • ekonomická kríza • zánik aj posledného obchodu

Tab. 6 SWOT analýza obce Vyšný Medzev

2.4 Vízia obce

Vízia obce Vyšný Medzev je výsledkom spoločných stretnutí členov komisií pre prípravu a spracovanie PHSR, vyhodnotenia dotazníkového prieskumu u obyvateľov a zmapovania podnetov od podnikateľov.

Vízia obce Vyšný Medzev sa člení nasledovne:

- Prírodné zdroje

Chceme aby v najbližších rokoch bola obec Vyšný Medzev obklopená upravenými a udržiavanými verejnými priestranstvami a parkmi s lavičkami, fontánami, chodníkmi a detskými ihriskami spríjemňujúcimi život všetkým obyvateľom. Kvalitné životné prostredie prejavujúce sa čistým ovzduším, nízkym hlukom, kvalitnou povrchovou a spodnou vodou, odpadmi a chemikáliami nezaťaženu pôdou a zachovanými prirodzenými biotopmi si budú obyvatelia vážiť, chrániť a starať sa oň. Riadené odpadové hospodárstvo, triedenie odpadov a environmentálna výchova budú úplnou samozrejmosťou pre všetkých občanov.

- Ľudské a spoločenské zdroje

Chceme, aby obec Vyšný Medzev v budúcnosti dosahovala priaznivý demografický vývoj s množstvom hrajúcich sa detí, pracujúcich dospelých a spokojných dôchodcov. Prajeme si, aby deti a mládež mali prístup ku kvalitnej starostlivosti, výchove a vzdelávaniu, ktoré bude systematicky prepojené s aktívnou politikou trhu práce. Chceme, aby každý obyvateľ, ktorý chce pracovať mal možnosť sa zamestnať primerane svojím schopnostiam s adekvátnym ohodnotením.

- Materiálne a fyzické zdroje

V tejto oblasti si prajeme, aby obec Vyšný Medzev mala k dispozícii kvalitnú technickú infraštruktúru, bola kvalitne dopravne prístupná s dostatkom kvalitného bývania, kvalitnými službami občianskej vybavenosti, s množstvom príležitostí na príjemné športové a kultúrne vyžitie všetkých obyvateľov. Želáme si kvalitné sociálne zázemie pre všetkých, ktorí potrebujú pomoc.

- Ekonomické zdroje

Chceme, aby obec Vyšný Medzev v priebehu ďalších rokov prosperovala, aby dosahovala dobré výsledky vo všetkých dôležitých ekonomických ukazovateľoch. Miestni živnostníci a malí podnikatelia budú poskytovať rôznorodé a kvalitné služby pre obyvateľov v súlade s ich potrebami a záujmom.

Obec Vyšný Medzev sa bude snažiť pretransformovať uvedenú víziu na skutočnosť využitím všetkých možných finančných zdrojov domácich aj doplnkových z Európskej únie, aby tak naplnila stanovené ciele regionálneho rozvoja a tak prispela k skvalitneniu života všetkých tu žijúcich občanov.

2.5 Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja

Kľúčové disparity:

- nedokončená infraštruktúra časť Lucia Baňa vodovod a nie je kanalizácia;
- v obci sú v zlom stave komunikácie, chodníky, zlý stav mostov;
- vysoká nezamestnanosť;
- dochádzanie do práce a odchod obyvateľov za prácou do zahraničia.

Hlavné faktory rozvoja:

- poloha blízko mesta Medzev;
- cestovný ruch zariadenie Sokol Holandský podnikateľ;
- rozvoj bývania príchod mladých obyvateľov;
- spracovanie dreva.

3 Rozvojová stratégia

Hlavným cieľom definovania rozvojovej stratégie je určenie programovej štruktúry pre dané programovacie obdobie. Programovú štruktúru vo všeobecnosti tvoria:

- rozvojové osi
  - priority
    - opatrenia
      - aktivity

Pri definovaní stratégie vo všetkých typoch programových dokumentov je dôležité dbať na to, aby jednotlivé ciele na seba nadväzovali a aby opatrenia a aktivity boli koherentné, teda aby sa neprekrývali.

Rozvojová stratégia obce Vyšný Medzev pozostáva z jedného globálneho cieľa, piatich špecifických cieľov a 12 priorít, ktoré sú zosúladené s nadradenými programovými dokumentmi SR. Rozvojové osi predstavujú jasnú, výstižnú a hutnú charakteristiku cieľového stavu. Dosiahnutie tohto stavu je zámerom rozvojovej stratégie na detailnejšej úrovni ako je rozvojová os. Z hľadiska uskutočniteľnosti, monitorovania a hodnotenia bol vybraný menší počet rozvojových osí. Prostredníctvom definovania priorít boli určené hlavné oblasti, ktoré je potrebné podporiť a rozvíjať. Opatrenia predstavujú súhrn aktivít pomáhajúcich realizovať priority. Opatrenia boli vybrané tak, aby sa minimalizovalo ich prekrývanie. Aktivity predstavujú typy činností – projektov, ktoré sa obec bude snažiť v rámci vymedzených opatrení realizovať.

Stratégia hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Vyšný Medzev je spracovaná na programovacie obdobie 2007-2013.

Súčasná rozvojová stratégia obce Vyšný Medzev zohľadňuje riešenie najdôležitejších problémov obce, ktoré spomaľujú jej regionálny rozvoj, znižujú konkurencieschopnosť obce a zároveň sú dôvodom nízkej kvality života obyvateľov obce. Pri definovaní rozvojovej stratégie sa prihliadalo na názory všetkých cieľových skupín obyvateľstva, miestnych podnikateľov, predstaviteľov samosprávy a záujmových združení a organizácií. Všetci obyvatelia obce dostali príležitosť vyjadriť svoj názor v dotazníkovom prieskume, v ktorom dostali príležitosť na určenie prioritných oblastí rozvoja obce a označenie konkrétnych aktivít, ktoré je potrebné čo najskôr riešiť.

Rozvojová stratégia obce sa odvíja a nadväzuje na rozvojové stratégie nadradených programových dokumentov SR a Košického samosprávneho kraja. Zohľadňuje trvalú udržateľnosť a taktiež vplyv na životné prostredie obyvateľov obce.

Skvalitnenie života obyvateľov obce, budúci všestranný rozvoj a rast jej regionálnej konkurencieschopnosti spočíva v prvom rade v skvalitnení pripravenosti obce čerpanie dotácií z fondov EÚ. Príprava a aktualizácia základných rozvojových dokumentov (ÚPD a PHSR) je nevyhnutná pre efektívny regionálny rozvoj. Majetkovo-právne vysporiadanie nehnuteľností, vysporiadanie podlžností voči štátu (daňový úrad, Sociálna poisťovňa, zdravotné poisťovne) a zrušenie všetkých bremien a záložných práv k nehnuteľnostiam otvoria cestu k bezproblémovému čerpaniu dotácií prostredníctvom fondov EÚ.

Skvalitňovanie a upevňovanie partnerských vzťahov (cezhraničné, regionálne aj miestne) taktiež rozšíri a podporí komplexnejšie čerpanie z fondov EÚ. Zvyšovanie regionálnej konkurencieschopnosti je zamerané na podporu vzdelávania, sociálnych služieb (rozvoj sociálnych zariadení a tiež skvalitňovanie sociálnych služieb) a občianskej a technickej vybavenosti (kultúra, zdravotníctvo, šport a rekreácia, bývanie, miestne komunikácie a informovanosť).

Environmentálna infraštruktúra je zameraná prednostne na ochranu a racionálne využívanie vôd, rozvoj odpadového hospodárstva a ochrany a obnovy prírodného prostredia obce. Rozvoj a skvalitnenie technickej infraštruktúry, občianskej vybavenosti, skvalitňovanie triedenia odpadov a rozvoj využívania bohatého a kvalitného prírodného potenciálu obce Vyšný Medzev vidia obyvatelia ako najdôležitejšie. Rozvoj ľudských zdrojov a aktívnej politiky trhu práce je vzhľadom na nedostatok pracovných príležitostí v celom regióne taktiež nutné riešiť paralelne s rozvojom a skvalitňovaním základnej infraštruktúry v obci. Rozvoj podnikateľských aktivít a podnikania, rôznych vidieckych aktivít, skvalitňovanie poľnohospodárstva a lesníctva môže taktiež výrazne prispieť ku skvalitneniu života obyvateľov obce.

Osobitnou a veľmi dôležitou kapitolou rozvoja obce Vyšný Medzev je rozvoj cestovného ruchu. Poloha územia (v tesnej blízkosti mesta Košice) a atraktivita prírodného, historického a kultúrneho potenciálu regiónu ho predurčuje ako oblasť zvlášť vhodnú pre rozvoj cestovného ruchu a vidieckej turistiky. Kvalita vybavenia a služieb cestovného ruchu však značne zaostáva a preto je potrebné, čo najskôr naštartovať jeho rozvoj a skvalitňovanie. Záujem obyvateľstva je značný, chýbajú však pomocné podporné vzdelávacie, propagačné a marketingové programy.

3.1 Strategické ciele a rozvojové osi

Ciele tvoria hierarchicky usporiadanú štruktúru, na ktorej vrchole sa v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Vyšný Medzev nachádza rozvojová os. Hierarchii rozvojových osí je nadradený strategický cieľ, ktorý reprezentuje cieľový stav celej SR a je definovaný v jej **Národnom strategickom referenčnom rámci pre roky 2007-2013** (NSRR). Každý programový dokument by mal mať zadaný jeden globálny cieľ. Jeho zadanie vychádza z priorit NSRR SR. Rozvojové osi predstavujú charakteristiku cieľového stavu už na detailnejšej úrovni s jasnejším a výstižnejším pomenovaním. Jednotlivé priority vymedzujú prioritné oblasti strategického plánovania, ktoré nadväzujú na rozvojové osi. Je potrebné, aby priority boli zosúladené s prioritami nadradených programových dokumentov, a to najmä Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja, Rozvojovým plánom Slovensko – Východ a NSRR 2007-2013.

Základný strategický cieľ NSRR:

„Výrazne zvýšiť do roku 2013 zamestnanosť, konkurencieschopnosť a výkonnosť regiónov a slovenskej ekonomiky pri rešpektovaní trvalo udržateľného rozvoja“

Globálny cieľ:

Zvýšenie kvality života obyvateľov v obci Vyšný Medzev.

Rozvojové osi:

1. *Zvýšenie pripravenosti obce Vyšný Medzev na čerpanie z fondov EÚ*
2. *Nárast regionálnej konkurencieschopnosti obce Vyšný Medzev*
3. *Zlepšenie životného prostredia a environmentálnej infraštruktúry*
4. *Rozvoj priemyslu a služieb s využitím miestneho potenciálu*
5. *Znižovanie nezamestnanosti a sociálna inklúzia*

3.2 Popis rozvojových osí

ROZVOJOVÁ OS Č. 1	<i>Zvýšenie pripravenosti obce Vyšný Medzev na čerpanie z fondov EÚ</i>
Popis	V programovacom období EÚ 2007-2013 sa pre obce otvárajú nové a nespočetné možnosti finančnej podpory pre ich rozvoj a zlepšovanie kvality života ich obyvateľov. Základnou podmienkou pre podanie kvalitného a minimálne formálne správneho projektu (žiadosti o NFP) je majetkovo-právne vysporiadanie pozemkov a budov, ktorých sa žiadosti týkajú a existencia kvalitných strategických, rozvojových a územno-plánovacích dokumentov. V skrátenom programovacom období 2004-2006 sa prejavil výrazný problém s nevysporiadanými nehnuteľnosťami. Tento problém v podstate odrezal možnosť získania NFP z fondov EÚ pre viaceré obce. Ďalším predpokladom čerpania NFP z fondov EÚ je efektívna a funkčná spolupráca obcí v susedstve, v rámci regiónu, okresu a kraja.
Súlad so strategickými národnými a regionálnymi dokumentmi	Kvalitná príprava obce Vyšný Medzev na čerpanie fondov EÚ v rokoch 2007-2013 prispeje k zvýšeniu počtu a kvality podávaných projektov čo prispeje k rastu konkurencieschopnosti obce nielen v rámci Košického kraja, ale aj SR, čím sa podporí dosiahnutie základného strategického cieľa NSRR SR. Cieľ je v súlade aj s 2. prioritnou osou Regionálneho operačného programu (ROP): Posilnenie vybavenosti územia, a cieľa opatrenia 2.2 Zvýšenie konkurencieschopnosti a inovatívnej kapacity regiónov prostredníctvom realizácie investičných a neinvestičných projektov na regeneráciu sídiel. Rozvojový plán Slovensko – Východ v oblasti Ekonomický rozvoj a hospodárstvo, v téme Ekonomický rozvoj vidieka, v prioritě 1 Zvýšenie atraktivity vidieka a regenerácie vidieckych sídiel, v rámci špecifického cieľa 1 Zlepšiť dostupnosť a technickú a lokálnu infraštruktúru vidieckych sídiel podporuje rozvoj pripravenosti, informovanosti a partnerstiev.
Finančné zabezpečenie	Finančné zdroje pre realizáciu jednotlivých projektov budú zabezpečené predovšetkým z vlastných zdrojov obce s využitím úverov a doplňujúcich zdrojov z fondov EÚ a rôznych iných dotácií z národných i medzinárodných zdrojov. Doplnkovými zdrojmi môžu byť napr.: 1. ROP, os 2. Posilnenie vybavenosti územia, 2.2 Regenerácia sídiel – Spracovanie UPD, PHSR obce a príprava projektov. 2. NSPRV, os 3 Kvalita života vo vidieckych oblastiach, priorita 4 Vytváranie miestnych partnerstiev – príprava lídrov na vidieku, rozvojové stratégie (UPD, PHSR) a miestne akčné skupiny (MAS). 3. NSPRV, os 4 LEADER – stratégie rozvoja, projekty spolupráce, MAS. 4. MVRR SR, Výnos o poskytovaní dotácií na UPD – UPD obce. 5. Nórsky finančný mechanizmus a FM EHP, Fond počiatočného kapitálu – Spracovanie technických projektov, štúdií, analýz, plánov a žiadostí . 1. 6. SAŽP, POD – UPD, KEP, PHSR, štúdie, projekty

Tab. 7 Rozvojová os č. 1

ROZVOJOVÁ OS Č. 2	<i>Nárast regionálnej konkurencieschopnosti obce Vyšný Medzev</i>
Popis osi	Na základe analýz súčasného stavu základnej infraštruktúry v obci Vyšný Medzev boli definované kľúčové nedostatky, ktoré negatívne vplývajú na budúci rozvoj obce.

ROZVOJOVÁ OS Č. 2	<i>Nárast regionálnej konkurencieschopnosti obce Vyšný Medzev</i>
	<p>Odstránenie týchto nedostatkov je jedným s najdôležitejších faktorov pre zvýšenie kvality života v tejto obci. Skvalitnenie základnej, technickej a občianskej infraštruktúry a infraštruktúry cestovného ruchu napomôže naštartovať a rozbehnúť budúci ekonomický rozvoj, ktorý výrazne prispeje k zvýšeniu kvality života obyvateľov a tým aj regionálnej konkurencieschopnosti celého regiónu.</p>
<p>Súlad so strategickými národnými a regionálnymi dokumentmi</p>	<p>Realizácia projektov v rámci predmetného cieľa výrazne podporí skvalitňovanie miestnej občianskej i technickej infraštruktúry čo sa priamo odrazí v raste konkurencie schopnosti nielen obce, ale i celého regiónu. Podpora infraštruktúry cestovného ruchu otvorí cestu k rastu ekonomickej životaschopnosti, čo je taktiež v súlade so základným cieľom NSRR SR. Cieľ je v súlade s celým Regionálnym operačným programom a Operačným programom Informatizácia spoločnosti. Rozvojový plán Slovensko – Východ ho podporuje v téme Ekonomický rozvoj vidieka, v prioritě 1 Zvýšenie atraktivity vidieka a regenerácie vidieckych sídiel, v rámci špecifického cieľa 1 Zlepšiť dostupnosť a technickú a lokálnu infraštruktúru vidieckych sídiel a špecifického cieľa 3 Zvýšenie atraktivity vidieka pre cestovný ruch. V rámci PHSR KSK je tento cieľ v súlade so špecifickým cieľom 3 Zmiernenie disparít na regionálnej úrovni v oblasti základnej infraštruktúry.</p>
<p>Finančné zabezpečenie</p>	<p>Finančné zdroje pre realizáciu jednotlivých projektov budú zabezpečené predovšetkým z vlastných zdrojov obce s využitím úverov a doplňujúcich zdrojov z fondov EÚ a rôznych iných dotácií. Napr.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ROP, os 1 Rozvoj zariadení občianskej infraštruktúry, 2. ROP, os 2 Posilnenie vybavenosti územia, 3. OP IS, os 3 Zvýšenie prístupnosti k širokopásmovému internetu, 4. NSPRV, os 3 Kvalita života vo vidieckych oblastiach, 5. NSPRV, os 4 LEADER – implementácia rozvojových stratégií, 6. MŠ SR, Investície a havarijné situácie – školy a školské zariadenia, 7. MF SR, Individuálne potreby obcí – zveľaďovanie obecného majetku, 8. MPSVaR SR, sociálna starostlivosť – DD, DSS, hyg. stanice, ..., 9. FSR, Lokálna infraštruktúra – komunitné centrá, drobné stavby, 10. SAŽP, POD – drobné stavby 11. Nadácia Ekopolis – Ľudia pre stromy, Zelené oázy.

Tab. 8 Rozvojová os č. 2

ROZVOJOVÁ OS Č. 3	<i>Zlepšenie životného prostredia a environmentálnej infraštruktúry</i>
<p>Popis osi</p>	<p>Súčasný nepriaznivý stav v oblasti environmentálnej infraštruktúry je základom pre stanovenie tohto špecifického cieľa. Oblasť patrí medzi zaostalé regióny v oblasti technickej environmentálnej infraštruktúry (vodovody, kanalizácie, ČOV).</p>
<p>Súlad so strategickými národnými</p>	<p>Environmentálne projekty a projekty ochrany prírody a zveľaďovania životného prostredia významne prispievajú k zvyšovaniu kvality života</p>

ROZVOJOVÁ OS Č. 3	Zlepšenie životného prostredia a environmentálnej infraštruktúry
a regionálnymi dokumentmi	obyvateľov obce, podpore ekonomického rozvoja, turizmu a samozrejme podporujú trvalú udržateľnosť rozvoja a konkurencieschopnosti obce Vyšný Medzev, čím môžeme konštatovať, že sú v súlade so základným strategickým cieľom NSRR SR. Cieľ je zosúladený s cieľmi OP Životné prostredie. Rozvojový plán Slovensko – Východ ho podporuje v rámci celej témy Životné prostredie. PHSR KSK sa tejto problematike venuje v strategickom ciele 2 Zmiernenie disparít na regionálnej úrovni v oblasti životného prostredia.
Finančné zabezpečenie	Finančné zdroje pre realizáciu jednotlivých projektov budú zabezpečené predovšetkým z vlastných zdrojov obce s využitím úverov a doplnujúcich zdrojov z fondov EÚ a rôznych iných dotácií z národných i medzinárodných zdrojov. Doplnkovými zdrojmi môžu byť napr.: <ol style="list-style-type: none"> 1. OP ŽP, osi 1-5, 2. MŽP SR, Environmentálny fond 3. MŽP SR, POD – drobné stavby 4. Program cezhraničnej spolupráce SR – MR 5. Nórsky finančný mechanizmus a FM EHP – Oblasť ochrana ŽP 6. Nadácia Ekopolis – Environmentálny program.

Tab. 9 Rozvojová os č. 3

ROZVOJOVÁ OS Č. 4	Rozvoj priemyslu a služieb s využitím miestneho potenciálu
Popis osi	Nevyhnutnou súčasťou prosperujúceho a konkurencieschopného regiónu je množstvo podnikateľských subjektov, pôsobiacich na území obce a kvalita nimi poskytovaných služieb. Je v záujme obce Vyšný Medzev podporovať podnikateľov na vlastnom území, pretože títo dokážu zabezpečiť rast zamestnanosti, vzdelanostnej úrovne obyvateľov a v neposlednom rade prinášajú do regiónu finančné prostriedky. Je nutné zamerať sa aj na rozvoj cezhraničnej spolupráce, pretože obec sa nachádza pomerne blízko štátnej hranice s Maďarskom. Tieto investície predpokladajú prílev kapitálu a následný rast zamestnanosti a rozvoj územia obce Vyšný Medzev.
Súlad so strategickými národnými a regionálnymi dokumentmi	Rozvoj podnikania a služieb podporí nielen zvyšovanie životnej úrovne miestnych obyvateľov, ale aj rozvoj a konkurencieschopnosť celého regiónu. Tento cieľ je v súlade so základným strategickým cieľom NSRR SR a zosúladený je aj s Operačným programom Konkurencieschopnosť a hospodársky rast. Rozvojový plán Slovensko – Východ ho podporuje v téme Ekonomický rozvoj vidieka, v prioritě Produktivita a konkurencieschopnosť priemyslu a služieb. Táto problematika je v PHSR KSK obsiahnutá v špecifickom ciele 4 Zmiernenie disparít na regionálnej úrovni a v oblasti ľudských zdrojov.
Finančné zabezpečenie	Finančné zdroje pre realizáciu jednotlivých projektov budú zabezpečené predovšetkým z vlastných zdrojov obce s využitím úverov a doplnujúcich zdrojov z fondov EÚ a rôznych iných dotácií z národných

ROZVOJOVÁ OS Č. 4	<i>Rozvoj priemyslu a služieb s využitím miestneho potenciálu</i>
	<p>i medzinárodných zdrojov. Doplnkovými zdrojmi môžu byť napr.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. OP KHR, Podpora konkurencieschopnosti podnikov a služieb 2. OP IS, 3. Schémy štátnej pomoci 4. Verejno-súkromné partnerstvá

Tab. 10 Rozvojová os č. 4

ROZVOJOVÁ OS Č. 5	<i>Znižovanie nezamestnanosti a sociálna inklúzia</i>
Popis osi	<p>Obec Vyšný Medzev (ako aj celý okres Košice-okolie) sa vyznačuje pomerne vysokou mierou nezamestnanosti. Väčšina nezamestnaných obyvateľov sú dlhodobo nezamestnaní, uchádzači o zamestnanie nad 50 rokov alebo uchádzači s nízkym dosiahnutým vzdelaním (alebo bez vzdelania). Títo sú zaradovaní medzi marginalizované skupiny (podľa Zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Je nevyhnutné venovať sa týmto skupinám obyvateľom a podporovať ich inklúziu do hospodárskeho života. Osobitnou kategóriou je rómske obyvateľstvo. Rómom je potrebné venovať zvláštnu pozornosť a podporovať ich rozvoj a vzdelávanie vo všetkých životných oblastiach (nie iba školské vzdelávanie). Zámerom je ich postupné začleňovanie do komunity, zvyšovanie ich povedomia o obci a komunite a v neposlednom rade aj zachovávanie tradičnej rómskej kultúry. Nevyhnutným sa javí rozvoj komunitnej a terénnej sociálnej práce a zriaďovanie komunitných centier v obci podporujúcich návrat komunitnej súdržnosti a spolupatričnosti na vidiek.</p>
Súlad so strategickými národnými a regionálnymi dokumentmi	<p>Rast kvality života a konkurencieschopnosti obce súvisí tiež s opatreniami znižovania nezamestnanosti, vzdelávaním a inými podpornými aktivitami rozvíjajúcimi trh práce. Obyvatelia v hmotnej núdzi, zdravotne postihnutí a inak znevýhodnení potrebujú podporu a pomoc, aby sa začlenili do spoločnosti a postupne zvyšovali kvalitu svojho života. Osobitný prístup a podnety si vyžadujú Rómovia, pretože sa u nich už výrazne prejavuje sociálna patológia a nechut' meniť svoj doterajší život. Cieľ je v súlade so základným strategickým cieľom NSRR SR a Operačnými programami Vzdelávanie a Zamestnanosť a sociálna inklúzia. Zosúladený je aj s Rozvojovým plánom Slovensko – Východ s celou sociálnou témou. Zosúladený je taktiež aj s PHSR KSK so špecifickým cieľom 4 Zmiernenie disparít na regionálnej úrovni v oblasti ľudských zdrojov</p>
Finančné zabezpečenie	<p>Finančné zdroje pre realizáciu jednotlivých projektov budú zabezpečené predovšetkým z vlastných zdrojov obce s využitím úverov a doplňujúcich zdrojov z fondov EÚ a rôznych iných dotácií z národných i medzinárodných zdrojov. Doplnkovými zdrojmi môžu byť napr.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. OP V, os 1 – 3 2. OP ZSI, os 1- 2 3. ROP, Rozvoj infraštruktúry v rómskych osadách

ROZVOJOVÁ OS Č. 5	Znižovanie nezamestnanosti a sociálna inklúzia
	<ul style="list-style-type: none"> 4. FSR, Zvýšenie zamestnateľnosti 5. SV pre Rómske komunity – projekty, bývanie, vzdelávanie 6. MVRR SR, Výstavba nízko štandardných bytov 7. MPSVR SR, Hygienické. stanice, pracovne 1. 7. Nórsky finančný mechanizmus a FM EHP, Ľudské zdroje

Tab. 11 Rozvojová os č. 5

3.3 Popis rozvojových osí a zoznam indikatívnych aktivít

Rozvojová os 1 Zvýšenie pripravenosti obce Vyšný Medzev na čerpanie z fondov EÚ	
Priorita 1.1	
Strategická rozvojová dokumentácia	
Opatrenie 1.1.1	Územno-plánovacia dokumentácia
všeobecné aktivity	- pravidelná aktualizácia ÚPD
Opatrenie 1.1.2	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
všeobecné aktivity	- vypracovanie PHSR Obce Vyšný Medzev - pravidelná aktualizácia rozvojových dokumentov - priebežné a hodnotiace správy o plnení PHSR
Opatrenie 1.1.3	Projektové dokumentácie, štúdie a koncepcie
všeobecné aktivity	- technické projektové dokumentácie - štúdie uskutočniteľnosti - analýzy (finančná, ekonomická, rizík) a plány - žiadosti o dotácie - potvrdenia, povolenia a rozhodnutia
Priorita 1.2	
Partnerstvá a spolupráca	
Opatrenie 1.2.1	Cezhraničná spolupráca
všeobecné aktivity	- nadviazanie spolupráce s maďarskými obcami (komunikácia, výmena informácií, prehlásenia o partnerstve) - príprava na program cezhraničnej spolupráce SR-HU (príprava spoločných cezhraničných projektov)
Opatrenie 1.2.2	Verejno-súkromné partnerstvá
všeobecné aktivity	- partnerstvá medzi obcami a súkromnými podnikateľmi - obec a mimovládne organizácie (spolupráca) - obec a živnostníci - obec a veľké priemyselné koncerny
Opatrenie 1.2.3	Účelové partnerstvá miest, obcí a regiónov
všeobecné aktivity	- vytváranie partnerstiev medzi obcami v regióne, okrese, kraji a v rámci celej SR

Tab. 12 Rozvojová os 1

Rozvojová os 2 Nárast regionálnej konkurencieschopnosti obce Vyšný Medzev

**Priorita 2.1
Vzdelávanie**

Opatrenie 2.1.1	Rekonštrukcia a modernizácia budov
všeobecné aktivity	- rekonštrukcia budov ZŠ - rekonštrukcia budov MŠ - rekonštrukcia iných školských zariadení alebo zariadení slúžiacich žiakom a študentom
Opatrenie 2.1.2	Skvalitňovanie vzdelávacieho procesu
všeobecné aktivity	- vybavenie a materiálno-technické zabezpečenie vzdelávacieho procesu v školách - podpora pedagogických pracovníkov, ich motivácia - skvalitňovanie odbornosti pedagogických pracovníkov - ich vzdelávanie

**Priorita 2.2
Sociálne služby a zariadenia**

Opatrenie 2.2.1	Výstavba a rekonštrukcia budov
všeobecné aktivity	- výstavba nových sociálnych zariadení a zariadení poskytujúcich sociálne služby - rekonštrukcia existujúcich sociálnych zariadení (domovov dôchodcov, kluby dôchodcov, vývarovne...)
Opatrenie 2.2.2	Skvalitňovanie sociálnych služieb
všeobecné aktivity	- opatrovateľská služba - vývarovne - sociálny taxík - terénni a sociálni komunitní pracovníci - kluby dôchodcov

**Priorita 2.3
Občianska a technická vybavenosť**

Opatrenie 2.3.1	Kultúrna a spoločenská infraštruktúra
všeobecné aktivity	- kultúrny dom - podpora kultúrnych a spoločenských akcií a podujatí - Dni obce, jarmoky - rekonštrukcia a obnova kultúrnych pamiatok a pamätihodností, historických predmetov a nálezísk - zachovávanie kultúrneho dedičstva, tradičná ľudová kultúra - monografie, remeslá, izby ľudových tradícií a iné
Opatrenie 2.3.2	Zdravotníctvo
všeobecné aktivity	- rekonštrukcia, rozširovanie a modernizácia ostatných zdravotných stredísk a lekární - rozvoj ambulancií a zdravotnej starostlivosti v obci - informovanosť obyvateľstva - prevencia, protidrogová prevencia - cezhraničná využiteľnosť zdravotníckych h zariadení a stredísk
Opatrenie 2.3.3	Šport a rekreácia
všeobecné aktivity	- rekonštrukcia a modernizácia existujúcich a budovanie nových ihrísk a zariadení - budovanie odpočinkových zón - drobná architektúra - úprava verejných priestranstiev a okolia rekreačných a športových zariadení

Rozvojová os 2 Nárast regionálnej konkurencieschopnosti obce Vyšný Medzev	
	<ul style="list-style-type: none"> - cyklotrasy, turistické chodníky a náučné chodníky - rekreačné vyžitie malých vodných plôch - úprava vodných plôch
Opatrenie 2.3.4	Rozvoj a skvalitňovanie bývania
všeobecné aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - nové lokality pre IBV - skvalitňovanie existujúceho bytového fondu - programy a podpora bývania mladých rodín, mladých ľudí - sociálne byty - bytové domy - náhradné ubytovanie
Opatrenie 2.3.5	Dopravná infraštruktúra
všeobecné aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - rekonštrukcia regionálnych prístupových komunikácií k obci - výstavba nových prepojovacích komunikácií a premostení regionálneho významu - cesty - chodníky - mosty, lávky, rigoly - verejné osvetlenie - parkoviská - autobusové zastávky - bezpečnostné opatrenia - značenie a informačné tabule
Opatrenie 2.3.6	Informovanosť
všeobecné aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - miestny rozhlas - internetové pripojenie - verejné prístupové body k internetu (VPBI) - internetizácia verejnej správy (samosprávy) - e-government
Priorita 2.4	
Cestovný ruch	
Opatrenie 2.4.1	Propagácia a prezentácia
všeobecné aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - brožúry a letáky o obci - zvyšovanie povedomia o obci - zastúpenie na výstavách cestovného ruchu - workshopy, konferencie
Opatrenie 2.4.2	Oddychové zóny a cyklotrasy
všeobecné aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - múzeá a hámre - turistické a náučné chodníky - cyklistické a jazdecké trasy regionálneho významu - zriadenie vyhliadkových a oddychových miest - jednotné značenie a údržba chodníkov a cyklotrás - drobná architektúra popri cyklotrasách a chodníkoch - revitalizácia oddychových zón
Opatrenie 2.4.3	Ubytovanie, stravovanie a atrakcie
všeobecné aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - budovanie nových a rekonštrukcia existujúcich ubytovacích zariadení - podpora ubytovania na súkromí - budovanie nových a rekonštrukcia existujúcich stravovacích zariadení

Rozvojová os 2 Nárast regionálnej konkurencieschopnosti obce Vyšný Medzev

- rekonštrukcia pohostinských zariadení - rast kvalitatívnej úrovne
- sociálne hygienické zariadenia
- revitalizácia miestnych atraktivít a zaujímavostí
- infraštruktúra cestovného ruchu - značenia, tabule, parkoviská

Tab. 13 rozvojová os 2

Rozvojová os 3 Zlepšenie životného prostredia a environmentálnej infraštruktúry

Priorita 3.1

Environmentálna infraštruktúra

Opatrenie 3.1.1 Vodovody

- všeobecné aktivity
- budovanie nových a rekonštrukcia existujúcich vodovodov, vodojemov a iných technických zariadení, súvisiacich s prísunom pitnej vody do domácností a firiem
  - nové vodné zdroje

Opatrenie 3.1.2 Kanalizácie

- všeobecné aktivity
- budovanie nových a rekonštrukcia existujúcich kanalizačných sietí a prípojok a iných technických zariadení, súvisiacich s odvodom splaškových vôd z domácností a nehnuteľností a ich následným čistením
  - budovanie a dokončenie kanalizácií v obci

Opatrenie 3.1.3 Čističky odpadových vôd

- všeobecné aktivity
- vybudovanie čističky odpadových vôd a iných technických zariadení súvisiacich s prečistením splaškových vôd z domácností a nehnuteľností
  - rekonštrukcia pripojení kanalizácií a kanalizačných zberačov obce na čističky odpadových vôd

Opatrenie 3.1.4 Ochrana pred povodňami

- všeobecné aktivity
- budovanie nových a rekonštrukcia existujúcich hrádzí, protipovodňovej ochrany a iných technických zariadení alebo stavebných úkonov súvisiacich s protipovodňovou ochranou
  - úprava korýt riek a potokov
  - úprava brehov
  - čistenie a regulácia potokov a riek
  - odvodňovacie kanály a odvod vody z privalových dažďov
  - Plán protipovodňových opatrení
  - Evakuačný plán
  - rekonštrukcia mostov

Priorita 3.2

Životné prostredie

Opatrenie 3.2.1 Ochrana a obnova krajiny, prírody, obecných parkov a zelene

- všeobecné aktivity
- starostlivosť o chránené územia prírody
  - zalesňovanie, zazeleňovanie
  - úprava a revitalizácia obecných parkov a zelene

Opatrenie 3.2.3 Environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia

- všeobecné aktivity
- environmentálna výchova a zvyšovanie povedomia o ochrane prírody a

Rozvojová os 3 Zlepšenie životného prostredia a environmentálnej infraštruktúry	
	krajiny v školách a aj celom regióne - propagačné environmentálne aktivity a materiály
Opatrenie 3.2.4	Obnoviteľné zdroje energie
všeobecné aktivity	- vodná energia - tepelné čerpadlá - slnečná a veterná energia - bioplynové stanice
Opatrenie 3.2.5	Odpadové hospodárstvo
všeobecné aktivity	- separovaný zber odpadu - zhodnocovanie odpadov - podpora aktivít na zhodnocovanie odpadov - podpora aktivít v oblasti separovaného zberu - nakladanie s vybranými druhmi nebezpečných odpadov - odstraňovanie environmentálnych záťaží a uzatváranie a rekultivácia skládok odpadov - odstraňovanie nelegálnych skládok odpadov

Tab. 14 rozvojová os 3

Rozvojová os 4 Rozvoj priemyslu a služieb s využitím miestneho potenciálu	
Priorita 4.1	
Podpora konkurencieschopnosti podnikov a služieb	
Opatrenie 4.1.1	Podpora rozvoja miestnych služieb a ekonomiky
všeobecné aktivity	- podporné programy - mikropôžičky - podnikateľské inkubátory - remeselné dvory
Opatrenie 4.1.2	Informovanosť v oblasti podnikania
všeobecné aktivity	- informovanie podnikateľov o možnostiach rozvoja, finančných podporách a iných záležitostiach - databáza voľných objektov na podnikanie - inzercia a reklama v regionálnych a miestnych tlačených médiách
Opatrenie 4.1.3	Podpora cezhraničnej spolupráce podnikateľských subjektov
všeobecné aktivity	- účelové partnerstvá
Opatrenie 4.1.4	Vidiecky cestovný ruch, poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo
všeobecné aktivity	- informovanosť o dotáciách pre poľnohospodárov - spolupráca pri rozvojových aktivitách - ochrana pôdy pred eróziou, vetrolamy, zavlažovanie, odvodňovanie - rozvoj spracovateľských kapacít (muštárne, konzervárne, pálenice) - lesné hospodárstvo - agroturizmus, poľovnícky turizmus - farmy
Priorita 4.2	
Posilnenie investičnej aktivity Obce Vyšný Medzev	

Rozvojová os 4 Rozvoj priemyslu a služieb s využitím miestneho potenciálu

Opatrenie 4.2.1	Prezentácia, propagácia a analýza investičného prostredia v obci
všeobecné aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - workshopy, veľtrhy - spolupráca s U. S. Steel - Centrum ekonomického rozvoja - získanie podpory KSK na investičné aktivity - obchodné misie
Opatrenie 4.2.2	Priemyselné parky
všeobecné aktivity	

Tab. 15 Rozvojová os 4

Rozvojová os 5 Znižovanie nezamestnanosti a sociálna inklúzia

Priorita 5.1	
Trh práce	
Opatrenie 5.1.1	Podpora stabilizácie a rozvoja trhu práce a zamestnanosti
všeobecné aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - rodová rovnosť - celoživotné vzdelávanie - aktivačné práce a opatrenia - zosúladienie pracovného a rodinného života - informovanosť obyvateľstva o trhu práce, voľných miestach
Opatrenie 5.1.2	Vzdelávanie zamestnancov samosprávy
všeobecné aktivity	- zabezpečenie odborného a celoživotného vzdelávania pre zamestnancov obce, obecných úradov
Priorita 5.2	
Sociálna inklúzia	
Opatrenie 5.2.1	Komunitná sociálna práca
všeobecné aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - sociálny pracovník v obci - komunitné centrá v obci
Opatrenie 5.2.2	Integrácia znevýhodnených skupín obyvateľstva
všeobecné aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - podporné programy pre rast zamestnanosti znevýhodnených skupín obyvateľstva - vzdelávacie programy - praktické skúsenosti a zručnosti - vybudovanie sociálnych bytov
Priorita 5.3	
Rómska komunita	
Opatrenie 5.3.1	Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne Rómov
všeobecné aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - základné životné a hygienické návyky - starostlivosť o dieťa - rómski asistenti v školách - podpora školskej dochádzky rómskych detí - zodpovednosť k práci a rodine - život v komunite/obci
Opatrenie 5.3.2	Komunitné centrá

Rozvojová os 5 Znižovanie nezamestnanosti a sociálna inklúzia	
všeobecné aktivity	- vybudovanie minimálne jedného Rómskeho komunitného centra - komunitní sociálni pracovníci - rómski asistenti
Opatrenie 5.3.3	Rómska kultúra a život
všeobecné aktivity	- podpora a zachovanie tradičnej rómskej kultúry

Tab. 16 Rozvojová os 5

3.4 Akčný plán

Tento akčný plán je tvorený v roku 2009. Preto nezahŕňa úplne všetky aktivity všetkých opatrení rozvojovej stratégie, ale len tie najdôležitejšie.

Číslo opatrenia	Názov aktivity (projektové zámery)	Stručné zdôvodnenie	Cieľová skupina	Časový harmonogram (rok)	Rozpočet (v Sk/€)	Zdroj financií
1.2.2	príprava pozemkov pre výrobu	prítiahnutie investorov, vytvorenie podmienok pre výstavbu dielní pre tradičné remeslá	obyvatelia obce, investori	2013		
2.3.1	rekonštrukcia kostola sv. Márie Magdalény	havarijný stav, dominanta obce, námestia, regionálny význam, vzácny oltár z Jasova	obyvatelia, veriaci, turisti, návštevníci	2013	3 500 000 Sk 116 000 €	fondy, vlastné zdroje
2.3.1	chov oviec, salaš	tradícia, vytváranie podmienok pre agroturizmus	turisti, obyvatelia obce	2017		
2.3.1	multifunkčné ihrisko na nádvorí kultúrneho domu	pre matky s deťmi, mládež	obyvatelia obce, obyvatelia sídliska Mladosť Medzev	2013		
2.3.3	obnova centrálnej zóny obce, námestie, park, exteriérové múzeum baníctva a hámorníctva	riešenie dopravy, námestia, oddychových miest, rozvoj turizmu	obyvatelia, región, turisti, obyvatelia susedných obcí a krajského mesta	2013	10 000 000 Sk 331 939 €	vlastné zdroje, fondy EU
2.3.3	areál oddychu - Hummell	záchrana rybníkov, oddychové altánky, v blízkosti areál enduro klubu, miesto zrazu turistického oddielu obce, historický hámor	obyvatelia, turisti, obyvatelia mesta Medzev zahrnuté v UPO	2015		
2.3.5	rekonštrukcia miestnych kom., výstavba chodníkov a odvodňovacích rigolov, výstavba lávok	havarijný stav miestnych komun., výmoli z prietrží, dažďov, všetky inžinierske siete zrealizované	obyvatelia obce, turisti, návštevníci	2009-2011	20 000 000 Sk 663 878 €	vlastné zdroje, fondy EU

Číslo opatrenia	Názov aktivity (projektové zámery)	Stručné zdôvodnenie	Cieľová skupina	Časový harmonogram (rok)	Rozpočet (v Sk/€)	Zdroj financií
2.3.4	príprava stavebných pozemkov IBV	vytvoriť možnosti na bývanie pre mladé rodiny zahrnuté v UPO	obyvatelia obce a okolitých miest a obcí	2013		
2.3.6	obecná knižnica s internetovou kaviarňou	knihy z bývalej knižnice, obecné priestory	obyvatelia obce, obyvatelia sídliska v meste Medzev, turisti ubytovaní v obci	2013		orange, fondy EU, vlastné zdroje
5.1.1 2.3.1	tvorivé dielne	zachovanie tradičných remesiel, pomoc marginalizovaným skupinám	obyvatelia obce, soc. slabí občania	2017		
5.2.2	výstavba sociálnych bytov	zlepšenie podmienok bývania marginalizovaných skupín, odstránenie chatrčí	soc. slabí občania	2017		

Tab. 17 Akčný plán

3.4.1 Súlad rozvojových osí a priorít so strategickými rozvojovými dokumentmi

Definované rozvojové osi, priority a opatrenia sú plne v súlade so strategickými rozvojovými dokumentmi na úrovni NUTS I, NUTS II a NUTS III.

Je nevyhnutné dokázať súlad stanovených cieľov so strategickými rozvojovými dokumentmi, medzi ktoré možno zaradiť:

Národný strategický referenčný rámec SR na roky 2007-2013

Strategickým cieľom NSRR je výrazne zvýšiť do roku 2013 zamestnanosť, konkurencieschopnosť a výkonnosť regiónov a slovenskej ekonomiky pri rešpektovaní trvalo udržateľného rozvoja.

Na základe východísk stratégie a v nadväznosti na vytýčený strategický cieľ SR, je stratégia NSRR postavená na strategických prioritách a ich cieľoch, ktoré sa bude snažiť prostredníctvom financovania operačných programov v programovom období 2007- 2013 naplniť.

Sústava priorít NSRR pre cieľ Konvergencia:

Strategická priorita	Špecifická priorita	Fond
1. Infraštruktúra a regionálna dostupnosť	1.1 Regionálna infraštruktúra	ERDF
	1.2 Environmentálna infraštruktúra a ochrana životného prostredia	ERDF + KF
	1.3 Dopravná infraštruktúra a verejná osobná doprava	ERDF + KF
2. Znalostná ekonomika	2.1 Informatizácia spoločnosti	ERDF
	2.2 Výskum a vývoj	ERDF
	2.3 Infraštruktúra vysokých škôl	ERDF
	2.4 Podpora konkurencieschopnosti podnikov a služieb najmä prostredníctvom inovácií	ERDF
	2.5 Modernizácia zdravotníctva	ERDF
3. Ľudské zdroje – zamestnanosť, sociálna inklúzia a vzdelávanie	3.1 Moderné vzdelávanie pre znalostnú spoločnosť	ESF
	3.2 Podpora rastu zamestnanosti a sociálnej inklúzie	ESF
4. Technická pomoc	horizontálna téma	ERDF

Tab. 18 Sústava priorít NSRR pre cieľ Konvergencia

Zoznam operačných programov na programovacie obdobie 2007 – 2013

	Operačný program	Riadiaci orgán	Fond
1	Regionálny operačný program	MVRR SR	ERDF
2	Životné prostredie	MŽP SR	ERDF, KF
3	Doprava	MDPT SR	ERDF, KF
4	Informatizácia spoločnosti	ÚV SR	ERDF
5	Výskum a vývoj	MŠ SR	ERDF
6	Konkurencieschopnosť a hospodársky rast	MH SR	ERDF

7	Zdravotníctvo	MZ SR	ERDF
8	Zamestnanosť a sociálna inklúzia	MPSVR SR	ESF
9	Vzdelávanie	MŠ SR	ESF
10	Technická pomoc	MVRR SR	ERDF
11	Bratislavský kraj	MVRR SR	ERDF

Regionálny operačný program (ROP)	
Prioritné osi programu	Opatrenia
1 Rozvoj zariadení občianskej infraštruktúry	1.1 Infraštruktúra vzdelávania
	1.2 Infraštruktúra sociálnych služieb a sociálno-právnej ochrany a sociálnej kurately
	1.3 Infraštruktúra pamäťových a fondových inštitúcií na miestnej a regionálnej úrovni
	1.4 Revitalizácia a hospodárske využitie pamiatkových objektov v území
	1.5 Infraštruktúra nekomerčných záchranných služieb
2 Posilnenie vybavenosti územia	2.1 Regionálne komunikácie zaisťujúce dopravnú obslužnosť regiónu
	2.2 Regenerácia sídiel
	2.3 Podpora a obnova infraštruktúry cestovného ruchu

Operačný program Životné prostredie (OP ŽP)	
Prioritné osi programu	Opatrenia
1 Integrovaná ochrana, racionálne využívanie vôd	1.1 Zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou
	1.2 Odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd
	1.3 Sledovanie a hodnotenie stavu povrchových vôd a podzemných vôd
2 Ochrana pred povodňami	2.1 Opatrenia na ochranu pred povodňami
	2.2 Vybudovanie povodňového varovného a predpovedného systému
3 Ochrana ovzdušia, ozónovej vrstvy a minimalizácia nepriaznivých vplyvov klimatických zmien vrátane podpory obnoviteľných zdrojov energie	3.1 Ochrana ovzdušia
	3.2 Ochrana ozónovej vrstvy Zeme
	3.3 Minimalizácia nepriaznivých vplyvov klimatických zmien, vrátane podpory obnoviteľných zdrojov energie
4 Odpadové hospodárstvo	4.1 Podpora aktivít v oblasti separovaného zberu
	4.2 Podpora aktivít na zhodnocovanie odpadov
	4.3 Nakladanie s nebezpečnými odpadmi spôsobom priaznivým pre životné prostredie
	4.4 Riešenie problematiky environmentálnych záťaží vrátane ich odstraňovania
	4.5 Uzatváranie a rekultivácia skládok odpadov
5 Ochrana a regenerácia prírodného prostredia a krajiny	5.1 Programy starostlivosti o chránené územia vrátane území NATURA 2000 a programy záchrany pre kriticky ohrozené rastliny a živočíchy vrátane monitoringu druhov a biotopov

Operačný program Životné prostredie (OP ŽP)	
Prioritné osi programu	Opatrenia
	5.2 Infraštruktúra ochrany prírody a krajiny
	5.3 Informačné a propagačné aktivity

Operačný program Doprava (OP D)	
Prioritné osi programu	Opatrenia
1 Železničná infraštruktúra	1.1 Modernizácia a rozvoj železničných tratí (TEN -T + ostatné trate v súlade s nariadením pre Kohézny fond)
2 Cestná infraštruktúra (TEN -T)	2.1 Rozvoj diaľnic (TEN -T)
3 Infraštruktúra intermodálnej prepravy	3.1 Rozvoj siete základných verejných terminálov intermodálnej prepravy
4 Cestná infraštruktúra (rýchlostné cesty a cesty I. triedy)	4.1 Modernizácia a rozvoj rýchlostných ciest
	4.2 Modernizácia a rozvoj ciest I. triedy
5 Železničná verejná osobná doprava	5.1 Rozvoj železničnej verejnej osobnej dopravy

Operačný program Informatizácia spoločnosti (OP IS)	
Prioritné osi programu	Opatrenia
1 Elektronizácia verejnej správy a rozvoj elektronických služieb	1.1 Elektronizácia verejnej správy na centrálnej úrovni
	1.2 Elektronizácia verejnej správy na regionálnej a miestnej úrovni
2 Rozvoj pamäťových a fondových inštitúcií a obnova ich národnej infraštruktúry	2.1 Zlepšenie systémov získavania, spracovania, ochrany a sprístupňovania obsahu pamäťových a fondových inštitúcií
	2.2 Digitalizácia obsahu pamäťových a fondových inštitúcií, archivovanie a sprístupňovanie digitálnych dát
3 Zvýšenie prístupnosti k širokopásmovému internetu	3.1 Rozvoj infraštruktúry širokopásmového prístupu
	3.2 Stimulovanie dopytu po širokopásmovom pripojení

Operačný program Veda a výskum (OP VV)	
Prioritné osi programu	Opatrenia
1 Výskum a vývoj	1.1 Obnova a budovanie technickej infraštruktúry výskumu a vývoja
	1.2 Podpora sietí excelentných pracovísk výskumu a vývoja ako pilierov rozvoja regiónu a podpora nadregionálnej spolupráce
	1.3 Prenos poznatkov a technológií získaných výskumom a vývojom do praxe

Operačný program Veda a výskum (OP VV)	
Prioritné osi programu	Opatrenia
3 Infraštruktúra vysokých škôl	3.1 Budovanie infraštruktúry vysokých škôl a modernizácia ich vnútorného vybavenia za účelom zlepšenia podmienok vzdelávacieho procesu

Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast (OP KHR)	
Prioritné osi programu	Opatrenia
1 Podpora konkurencieschopnosti podnikov a služieb najmä prostredníctvom inovácií	1.1 Inovácie a technologické transfery
	1.2 Podpora spoločných služieb pre podnikateľov
	1.3 Podpora inovačných aktivít v podnikoch
	1.4 Zvyšovanie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike
	1.5 Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu

Operačný program Vzdelávanie (OP V)	
Prioritné osi programu	Opatrenia
1 Reforma systému vzdelávania a odbornej prípravy	1.1 Premena tradičnej školy na modernú
	1.2 Vysoké školy a výskum a vývoj ako motory rozvoja vedomostnej spoločnosti
2 Celoživotné vzdelávanie ako základný princíp vedomostnej spoločnosti	2.1 Podpora celoživotného vzdelávania
	2.2 Podpora celoživotného vzdelávania v zdravotníctve
3 Podpora vzdelávania osôb s osobitými vzdelávacími potrebami	3.1 Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít
	3.2 Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne osôb s osobitými vzdelávacími potrebami

Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia (OP ZSI)	
Prioritné osi programu	Opatrenia
1.Podpora rastu zamestnanosti	1.1 Podpora programov v oblasti podpory zamestnanosti a riešenia nezamestnanosti a dlhodobej nezamestnanosti
	1.2 Podpora zosúladenia rodinného a pracovného života a starostlivosti o malé deti
	1.3 Budovanie kapacít a zlepšenie kvality verejnej správy
	1.4 Podpora tvorby pracovných miest prostredníctvom rozvoja podnikania
2. Podpora sociálnej inklúzie	Podpora sociálnej inklúzie prostredníctvom rozvoja sociálnych služieb, opatrení sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately a zdravotníckych služieb s osobitným zreteľom na marginalizované rómske komunity

Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia (OP ZSI)	
Prioritné osi programu	Opatrenia
	2.2 Podpora vytvárania rovnosti príležitostí v prístupe na trh práce a podpora integrácie znevýhodnených skupín na trh práce s osobitným zreteľom na marginalizované rómske skupiny

Operačný program Zdravotníctvo (OP Z)	
Prioritné osi programu	Opatrenia
1 Modernizácia zdravotníckeho systému	1.1 reštrukturalizácia systému zdravotnej starostlivosti 1.2 budovanie a rozvoj inštitúcií realizujúcich vzdelávanie v oblasti zdravotníctva
2 Podpora zdravia a predchádzanie zdravotným rizikám	2.1 budovanie a rozvoj inštitúcií zaoberajúcich sa podporou zdravia, prevenciou ochorení a verejným zdravotníctvom 2.2 realizácia programov podpory zdravia a prevencie ochorení vrátane špecifických nástrojov pre znevýhodnené skupiny obyvateľstva

Stratégia rozvoja konkurencieschopnosti Slovenska do r. 2010 (schválená uznesením vlády SR č. 140/2005) a Stratégia konkurencieschopnosti Slovenska do r. 2010 – Akčné plány (schválené uznesením vlády SR č. 557/2005)

Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja (schválená uznesením vlády SR č. 978/2001 a uznesením Národnej rady SR č. 1989/2002) a Akčný plán trvalo udržateľného rozvoja SR na r. 2005 – 2010 (schválený uznesením vlády SR č. 574/2005)

Národný program reforiem SR na r. 2006 – 2008 (schválený uznesením vlády SR č. 797/2005)

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS) (schválená uznesením vlády SR č. 1033/2001)

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja jednotlivých obcí

národné a miestne koncepcie, stratégie a programy pre rozvoj rôznych oblastí života

Rozvojový plán Slovensko - Východ

Tento rozvojový plán je zostavený na úrovni NUTS II, Slovensko Východ. Skladá sa z 3 oblastí, 12 rozvojových tém a 26 priorít:

- A Oblasť ekonomického rozvoja a hospodárstva
  - 1 Produktivita a konkurencieschopnosť
    - 1.1 Strategická ekonomická infraštruktúra
    - 1.2 Podpora malého a stredného podnikania
    - 1.3 Podpora regionálnych inovačných systémov a ekonomiky založenej na vedomostiach
  - 2 Cestovný ruch
    - 2.1 Kvalita služieb a produktov cestovného ruchu vo významných oblastiach
    - 2.2 Efektívne využitie a rozvoj turistického, prírodného a kultúrno-historického dedičstva
  - 3 Ekonomický rozvoj vidieka
    - 3.1 Zvýšenie atraktivity vidieka a regenerácia vidieckych sídiel
    - 3.2 Diverzifikácia poľnohospodárskych, lesníckych a príbuzných činností na vidieku

- B Oblasť životného prostredia
  - 1 Kvalita zložiek životného prostredia
    - 1.1 Kvalita povrchových a podzemných vôd
    - 1.2 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd
    - 1.3 Kvalita ovzdušia
  - 2 Nakladanie s odpadmi
    - 2.1 Predchádzanie vzniku odpadov
    - 2.2 Materiálové a energetické zhodnocovanie odpadov
    - 2.3 Zneškodňovanie odpadov
    - 2.4 Eliminácia rizík na životné prostredie z environmentálnych záťaží
  - 3 Ochrana a tvorba krajiny
    - 3.1 Ochrana a revitalizácia krajiny
    - 3.2 Komplexná ochrana územia pred povodňami
    - 3.3 Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie
  - 4 Zvyšovanie regionálneho environmentálneho povedomia
    - 4.1 Environmentálna výchova ako prostriedok zvyšovania regionálneho environmentálneho vedomia

- C Oblasť sociálna
  - 1 Služby zamestnanosti a podpora zamestnateľnosti
    - 1.1 Sprístupňovanie trhu práce marginalizovaným skupinám obyvateľov
  - 2 Sociálne služby
    - 2.1 Rozvoj sociálnych služieb
    - 2.2 Rozvoj špecializovaných centier sociálnych služieb
  - 3 Sociálno-právna ochrana
    - 3.1 Predchádzanie sociálno-patologickým javom a vzniku krízových situácií v rodine
    - 3.2 Rozvoj činnosti sociálno-právnej ochrany a kurately v súlade s potrebami obyvateľov
  - 4 Zdravotná starostlivosť
    - 4.1 Modernizácia zdravotníckych zariadení
  - 5 Vzdelávanie
    - 5.1 Efektívne prepojenie škôl a trhu práce
    - 5.2 Zlepšenie prístupu k ďalšiemu vzdelávaniu

Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja

Tento rozvojový dokument je na úrovni NUTS III Košický samosprávny kraj. V tabuľkách na nasledujúcich stranách sú bližšie rozvedené osi a opatrenia tohto rozvojového dokumentu.

1 Zmiernenie disparít na regionálnej úrovni v oblasti dopravy	
1.1 Modernizácia a rozvoj diaľnic	1.1.1 Výstavba cestnej infraštruktúry
	1.1.2 Výstavba rýchlostných ciest
	1.1.3 Modernizácia a výstavba ciest I. triedy
	1.1.4 Modernizácia a výstavba ciest II. a III. triedy
	1.1.5 Rekonštrukcia miestnych komunikácií
	1.1.6 Zníženie nehodovosti na cestách
1.2 Modernizácia a rozvoj železničnej infraštruktúry a rozvoj verejnej železničnej osobnej dopravy	1.2.1 Modernizácia a rozvoj železničnej tratí (TEN-T a ostatné trate v súlade s nariadením pre Kohézny fond).
	1.2.2 Obnova železničných mobilných prostriedkov pre regionálnu a medziregionálnu dopravu na elektrifikovaných
	1.2.3 Podpora mobility cestujúcich s obmedzenou pohyblivosťou a obmedzenou schopnosťou orientácie
	1.2.4 Podpora regionálnej a prímestskej dopravy
1.3 Rozvoj integrovanej dopravy	1.3.1 Vytvorenie a rozvoj integrovaného dopravného systému (IDS)
1.4 Rozvoj intermodálnej prepravy	1.4.1 Vybudovanie siete verejných terminálov intermodálnej prepravy, ktoré budú spĺňať parametre stanovené Dohodu AGTC vrátane kvalitného železničného a cestného napojenia na základnú dopravnú sieť

2 Zmiernenie disparít na regionálnej úrovni v oblasti životného prostredia	
2.1 Zvýšenie integrovanej ochrany, racionálneho využitia vôd a protipovodňovej ochrany	2.1.1 Dobudovanie zásobovania obyvateľstva pitnou vodou
	2.1.2 Dobudovanie odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd
	2.1.3 Zvýšenie ochrany územia pred povodňami, vrátane vybudovania povodňového varovného a predpovedného systému
	2.1.4 Zlepšenie sledovania a hodnotenia stavu povrchových a podzemných vôd
2.2 Zvýšenie ochrany ovzdušia, ozónovej vrstvy a minimalizácia nepriaznivých vplyvov klimatických zmien	2.2.1 Podpora aktivít smerujúcich k ochrane ovzdušia
	2.2.2 Podpora aktivít smerujúcich k minimalizácii nepriaznivých vplyvov klimatických zmien, vrátane podpory obnoviteľných zdrojov energie
	2.2.3 Podpora aktivít smerujúcich k ochrane ozónovej vrstvy Zeme.
2.3 Dobudovanie infraštruktúry odpadového hospodárstva, znižovanie a eliminovanie	2.3.1 Dobudovanie infraštruktúry na likvidáciu odpadov zo zdravotnej starostlivosti
	2.3.2 Dobudovanie infraštruktúry na likvidáciu odpadov z veterinárnej starostlivosti
	2.3.3 Dobudovanie infraštruktúry na likvidáciu odpadov a obsahom PCB a iných POPs

2 Zmiernenie disparít na regionálnej úrovni v oblasti životného prostredia	
negatívnych vplyvov environmentálnych záťaží a skládok odpadov na zdravie obyvateľstva a ekosystémov	2.3.4 Dobudovanie infraštruktúry na likvidáciu komunálnych odpadov (odpady z domácností a podobné odpady z obchodu, priemyslu a inštitúcií) vrátane ich zložiek zo separovaného zberu
	2.3.5 Dobudovanie infraštruktúry pre separovaný zber
	2.3.6 Odstraňovanie environmentálnych záťaží a uzatváranie a rekultivácie skládok odpadov
2.4 Dobudovanie infraštruktúry ochrany a regenerácie prírodného prostredia a krajiny	2.4.1 Podpora zabezpečenia priaznivého stavu biotopov a druhov prostredníctvom vypracovania a realizácie programov starostlivosti o chránené územia vrátane území NATURA 2000 a programov záchrany pre kriticky ohrozené druhy rastlín, živočíchov a území realizácie monitoringu druhov a biotopov
	2.4.2 Podpora zlepšenia infraštruktúry ochrany prírody a krajiny prostredníctvom budovania a rozvoja zariadení ochrany prírody a krajiny vrátane zavedenia monitorovacích systémov za účelom plnenia národných a medzinárodných záväzkov
	2.4.3 Podpora zlepšenia informovanosti a environmentálneho povedomia verejnosti, vrátane posilnenia spolupráce a komunikácie so zainteresovanými skupinami

3 Zmiernenie disparít na regionálnej úrovni v oblasti základnej infraštruktúry	
3.1 Obnova a budovanie základnej infraštruktúry	3.1.1 Rekonštrukcia, rozširovanie a modernizácia školských zariadení
	3.1.2 Budovanie, rekonštrukcia, rozširovanie a modernizácia zariadení sociálnych služieb
	3.1.3 Rekonštrukcia, rozširovanie a modernizácia zdravotných zariadení
	3.1.4 Rekonštrukcia, rozširovanie a modernizácia pamäťových, fondových a kultúrnych inštitúcií, vrátane obnovy kultúrnych pamiatok
	3.1.5 Obnova a čiastočné budovanie hmotnej infraštruktúry sídiel v rámci samostatne dopytovo orientovaných projektov, realizovaných v centrách obcí, resp. centrách častí obcí identifikovaných ako kohézne a inovačné póly rastu
	3.1.6 Rekonštrukcia, rozširovanie a modernizácia zariadení nekomerčných záchranných služieb vrátane obstarania vybavenia zariadení
3.2 Revitalizácia oblastí ohrozených sociálnym vylúčením skupín obyvateľov	3.2.1 Budovanie základnej infraštruktúry v oblastiach ohrozených sociálnym vylúčením skupín obyvateľov, vrátane obnovy bytových domov

3 Zmiernenie disparít na regionálnej úrovni v oblasti základnej infraštruktúry	
3.3 Budovanie infraštruktúry cestovného ruchu	3.3.1 Podpora vzniku jednotného regionálneho turisticko-informačného systému a jednotnej prezentácie cestovného ruchu v rámci regiónu, vrátane podpory Turisticko-informačných kancelárií
	3.3.2 Podpora vzniku domácich produktov vrátane budovania infraštruktúry cestovného ruchu na Víinnej ceste
	3.3.3 Podpora vzniku domácich produktov vrátane budovania infraštruktúry cestovného ruchu na Železnej ceste
	3.3.4 Podpora vzniku domácich produktov vrátane budovania infraštruktúry cestovného ruchu na Gotickej ceste
	3.3.5 Podpora vzniku domácich produktov vrátane budovania infraštruktúry cestovného ruchu na Kráľovsko-cisárskej pošt. ceste

4 Zmiernenie disparít na regionálnej úrovni v oblasti ľudských zdrojov	
4.1 Zvýšenie zamestnanosti	4.1.1 Podpora programov v oblasti podpory zamestnanosti a riešenia nezamestnanosti a dlhodobej nezamestnanosti, s cieľom postupnej realizácie plnej zamestnanosti
	4.1.2 Podpora tvorby pracovných miest prostredníctvom rozvoja podnikania
4.2 Podpora sociálnej inklúzie	4.2.1 Podpora sociálnej inklúzie prostredníctvom rozvoja sociálnych služieb a opatrení sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately a zdravotníckych služieb s osobitným zreteľom na marginalizované rómske komunity
	4.2.2 Podpora vytvárania rovnosti príležitostí v prístupe na trh práce a podpora integrácie znevýhodnených skupín na trh práce s osobitným zreteľom na marginalizované rómske komunity
4.3 Podpora rodinnej politiky	4.3.1 Definovanie základnej úlohy, ktorá sa od rodiny očakáva, ochrana tradičnej manželskej rodiny
	4.3.2 Podpora programov na zvyšovanie pôrodnosti
	4.3.3 Podpora zosúladenia rodinného a pracovného života a starostlivosti o malé deti

5 Zmiernenie disparít na regionálnej úrovni v oblasti vzdelávania	
5.1 Prepojenie systému odborného vzdelávania a prípravy s trhom práce	5.1.1 Premena tradičnej školy na modernú
	5.1.2 Podpora vysokých škôl, výskumu, výskumu vývoja ako motorov rozvoja vedomostnej spoločnosti
	5.1.3 Podpora celoživotného vzdelávania
	5.1.4 Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít
	5.1.5 Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne osôb s osobitnými vzdelávacími potrebami
5.2 Podpora rozvoja športu	5.2.1 Podpora mládežníckeho športu
	5.2.2 Podpora vrcholového športu
	5.2.3 Podpora športu pre všetkých
	5.2.4 Podpora športových podujatí
	5.2.5 Podpora materiálno-technického zabezpečenia športu

6 Zmiernenie disparít na regionálnej úrovni v oblasti znalosti ekonomiky	
6.1 Podpora výskumu a vývoja v podnikoch	6.1.1 Podpora zavádzania inovácií – podpora aktivít zameraných na inováciu a modernizáciu výrobkov, služieb, strojov, prístrojov, zariadení, tvorba prototypov, podpora inovácií v systémoch riadenia, pre podnikateľské subjekty
	6.1.2 Podpora výstavby a vybavenia hmotnej infraštruktúry rekonštrukcie priestorov, konferenčných miestností, a technologických „high-tech“ priestorov, pre podnikateľské subjekty
	6.1.3 Podpora realizácie nových technológií a výrobkov založených na výsledkoch vedy a výskumu prostredníctvom podnikateľských subjektov a následný transfer poznatkov vedy a výskumu prostredníctvom podnikateľských subjektov do praxe
	6.1.4 Podpora vzniku klastrov za účelom prehĺbenia spolupráce medzi súkromným sektorom, vedecko-technickými a informačnými centrami, univerzitami a samosprávami v určitých odvetviach priemyslu a služieb, v ktorých ma KSK rastový potenciál
6.2 Podpora obnovy a budovania technickej infraštruktúry výskumu a vývoja na vysokých školách a vo výskumných inštitúciách	6.2.1 Podpora obnovy výskumnej a vývojovej infraštruktúry a prístrojov vybavenia na vysokých školách, výskumných inštitúciách, výskumných centrách a ostatných organizáciách výskumu a vývoja
	6.2.2 Podpora sietí excelentných pracovísk výskumu a vývoja
	6.2.3 Podpora prenosu poznatkov a technológií získaných výskumom a vývojom do praxe – podpora aplikovaného výskumu a vývoja
	6.2.4 Podpora budovania infraštruktúry škôl a modernizácia ich vnútorného vybavenia za účelom zlepšenia podmienok vzdelávacieho procesu

6 Zmiernenie disparít na regionálnej úrovni v oblasti znalosti ekonomiky	
6.3 Podpora využitia rizikového kapitálu pre malé a stredné podniky (Holdingový fond JEREMIE (Joint European Resources for Micro and Medium Enterprises – Spoločné európske zdroje pre malé a stredné podniky))	6.3.1 Podpora začínajúcich mladých a stredných podnikov prostredníctvom využívania záručných schém
	6.3.2 Podpora začínajúcich mladých a stredných podnikov prostredníctvom využívania rizikového kapitálu
	6.3.3 Podpora budovania sietí Business Angels

7 Zmiernenie disparít na regionálnej úrovni v oblasti poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a rozvoja vidieka	
7.1 Zvýšenie konkurencieschopnosti, multifunkčných, odborného vzdelávania a poradenstva v poľnohospodárstve	7.1.1 Podpora investícií do kapitálovej vybavenosti a do nových technológií v agrosektore
	7.1.2 Podpora odbytových združení
	7.1.3 Vytváranie podmienok na výrobu energetických plodín na biomasu pri zachovaní potravinovej sebestačnosti
	7.1.4 Podpora ekologického poľnohospodárstva a výroby biopotravín
	7.1.5 Podpora spracovania poľnohospodárskej produkcie v potravinárskom priemysle a na priamy predaj
	7.1.6 Diverzifikácia aktivít prvovýroby do služieb pre všetkých pracujúcich v sektore poľnohospodárstva
	7.1.7 Podpora stredného odborného školstva poľnohospodárskeho
	7.1.8 Rozvoj vzdelávacích a poradenských služieb pre všetkých pracujúcich v sektore poľnohospodárstva
7.2 Zvyšovanie konkurencieschopnosti, odborného vzdelávania a poradenstva v lesnom hospodárstve a zlepšenie zdravotného stavu lesov	7.2.1 Podpora modernizácie, inovácie a efektivity lesníckeho sektora
	7.2.2 Vytvorenie podmienok na trvalo udržateľné využívanie lesnej pôdy
	7.2.3 Podpora využívania lesa ako zdroj na biomasu
	7.2.4 Rozvoj vzdelávacích a poradenských služieb pre všetkých pracujúcich v lesnom hospodárstve
7.3 Podpora vyššieho využívania obnoviteľných zdrojov energie	7.3.1 Podpora využívania biomasy ako najperspektívnejšieho zdroja energie na vidieku
	7.3.2 Podpora využívania geotermálnej energie

7 Zmiernenie disparít na regionálnej úrovni v oblasti poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a rozvoja vidieka	
7.4 Zapojenie subjektov poskytujúcich služby vo vidieckom cestovnom ruchu do medzinárodných systémov	7.4.1 Zvýšenie atraktivity sídiel
	7.4.2 Zlepšenie kvality služieb vo vidieckom turizme
	7.4.3 Zlepšenie jednotnej propagácie mikroregiónov v rámci Košického kraja
7.5 Realizácia prístupu LEADER	7.5.1 Zlepšovanie manažmentu, riadenia a mobilizácie rozvojového potenciálu vo vidieckych oblastiach

4 Implementačná stratégia

4.1 Finančný plán

4.1.1 Rozdelenie financií na programové obdobie

Rok	Opravené náklady spolu	Verejné zdroje						Vlastné zdroje
		Verejné zdroje	Fondy EÚ	Národné verejné zdroje				
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	
	A = B + H	B = C + D	C	D = E + F + G	E	F	G	H
2007	0 €	0 €		0 €				
2008	0 €	0 €		0 €				
2009	0 €	0 €		0 €				
2010	0 €	0 €		0 €				
2011	0 €	0 €		0 €				
2012	0 €	0 €		0 €				
2013	0 €	0 €		0 €				
Spolu	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €

Tab. 19 Finančný plán

4.1.2 Rozdelenie financií na priority a opatrenia

Finančná tabuľka PHSR podľa priorít a opatrení na rok ..... (aktuálny rok)

Rok	Opravené náklady spolu	Verejné zdroje						Vlastné zdroje
		Verejné zdroje	Fondy EÚ	Národné verejné zdroje				
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	
A = B + H	B = C + D	C	D = E + F + G	E	F	G	H	
2007	0 €	0 €		0 €				
2008	0 €	0 €		0 €				
2009	0 €	0 €		0 €				
2010	0 €	0 €		0 €				
2011	0 €	0 €		0 €				
2012	0 €	0 €		0 €				
2013	0 €	0 €		0 €				
Spolu	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €

Tab. 20 Rozdelenie finančných prostriedkov na opatrenia a priority

4.2 Zabezpečenie realizácie

Podľa platnej legislatívy SR obec vypracúva, schvaľuje a pravidelne vyhodnocuje Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce a zabezpečuje jeho plnenie.

4.2.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie

Orgánom zodpovedným za plnenie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Vyšný Medzev bude obecné zastupiteľstvo, ktoré bude v prípade potreby využívať služby rôznych odborných organizácií a spolupracovať s externými odborníkmi a konzultantmi, špecializujúcimi sa na poradenstvo, prípravu a implementáciu projektov a PHSR.

Koordinátorom plnenia Programu bude Obec Vyšný Medzev, ktorá môže poveriť koordináciou plnenia PHSR starostu obce.

Hodnotenie plnenia PHSR obce Vyšný Medzev bude vykonávané 1 krát do roka hodnotiacou správou roku predchádzajúceho a to vždy najneskôr do konca tretieho mesiaca roku nasledujúceho. Hodnotiacia správa bude spracovaná podľa možností – buď vlastnými kapacitami s využitím odborných konzultantov, alebo bude spracovaná externým hodnotiteľom po špecifikovaní zadávacích podmienok na hodnotiacu správu.

4.2.2 Harmonogram realizácie

Harmonogram plnenia PHSR obce Vyšný Medzev pozostáva z 2 základných etáp:

- Etapa 1. predstavuje schválenie aktualizácie PHSR obce Vyšný Medzev na roky 2008 -2013 a jeho postupné dopĺňanie, aktualizáciu a prispôsobovanie aktuálnym potrebám a možnostiam obce v závislosti od nových výziev podporujúcich spolufinancovanie realizácie aktivít.
- Etapa 2. predstavuje realizáciu jednotlivých aktivít (projektov) v závislosti od harmonogramov výziev a úspešnosti jednotlivých projektov v hodnotiacom procese.

5 Vypracovanie

Koordinátor:

RóbertNálepka

Členovia komisie:

p. Eleonóra Fábiánová

p. Ján Ivan

p. Erich Eiben

p. Erich Flachbart

Externí koordinátori: Ing. Viera Mihoková, EuroKONZULT Slovakia, n. o.

5.1 PodĎakovanie

Starostovi obce Vyšný Medzev za pozitívny a aktívny prístup pri spracovávaní Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Vyšný Medzev.

Koordinátorovi za všetko úsilie vynaložené pri príprave podkladov pre prípravu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Obce Vyšný Medzev.

Všetkým členom komisie na prípravu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Vyšný Medzev za ich aktívny prístup a podnetné informácie.

Všetky práva, predovšetkým autorské právo tohto dokumentu sú chránené autorským zákonom. Všetky práva sú vyhradené, najmä právo na kopírovanie, distribúciu a preklad. Žiadna časť nesmie byť akoukoľvek formou (tlačou, fotokópiou, elektronickým alebo iným spôsobom) bez predchádzajúceho písomného súhlasu organizácie EuroKONZULT Slovakia, n. o. reprodukována alebo s použitím elektronického off-line systémov ukladaná do pamäti, spracovaná či šírená.